

Perspectieven Nota 2010

Betreft de kaders voor de
begroting 2011
en de jaren 2012 – 2014

Behandeling in gemeenteraad
29 juni 2010

Inhoudsopgave

Inleiding en toelichting op de Perspectievennota

Samenvatting van de voorstellen aan de gemeenteraad

Hoofdstuk I: Beschikbare financiële middelen, incidenteel en structureel voor de jaren 2011 tot en met 2014

1. Actualisatie van verwachte begrotingsresultaten en de beschikbare vrije middelen voor de jaren 2011-2014
2. Stand van Algemene Reserves en beschikbare incidentele middelen
3. Overzicht van de indexeringen, uitgangspunten en aannames voor de meerjarenbegroting 2011 en de jaren 2012 tot en met 2014
4. Totaaloverzicht beschikbare structurele en incidentele middelen

Hoofdstuk II: Kaders beleid en accenten in te bereiken doelen 2011 en verdere jaren op basis van vastgesteld beleid

- 1 Inleiding
- 2 Indeling clusters
- 3 Doelen en maatschappelijke effecten per cluster (Ontwikkelingen en trends met voorstellen intensiveringen en nieuw beleid worden in het najaar opgesteld ten behoeve van de begroting 2011 en verdere jaren)

Hoofdstuk III: Overzicht vastgestelde beleidsstukken en planning van relevante stukken voor 2011

- 1 Inleiding
- 2 Overzicht bestaande beleidsstukken
- 3 Agenda van relevante besluiten en discussienota's

Hoofdstuk IV: Voorstellen intensiveringen en nieuw beleid

- 1 Inleiding
2. Voorgestelde intensiveringen in kader van bestaand beleid

Hoofdstuk V: Dekkingsplan De beschikbare middelen afgezet tegen de noodzakelijke en gewenste intensiveringen en nieuw beleid

- 1 Dekkingsplan en voorstellen aanvullende maatregelen en onderzoek (worden in het najaar opgenomen ten behoeve van de begroting 2011 en verdere jaren)

Inleiding en toelichting op de perspectievennota

In de cyclus van begroten en realisatie vormt de perspectievennota een kader dat door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Deze perspectievennota 2010 is een kader voor de aanstaande begroting 2011 en de bijbehorende meerjarenbegroting 2012-2014.

Naast de perspectievennota wordt voor het lopende begrotingsjaar de voortgang en de actualisatie gemeld in de Voorjaarsnota en de Najaarsnota, en tenslotte de realisatie in de Jaarrekening.

De kaders in de perspectievennota zijn onder te verdelen in:

- Financiële kaders die dienen om de begroting voor de komende jaren op te stellen;
- Kaders voor gewenste maatschappelijke effecten en doelen voor de komende jaren;
- Kaders voor het proces van gereedkomen van belangrijke discussie en beleidsstukken die in het komende jaar op de agenda van de gemeenteraad moeten komen.
- Kaders voor (richting van) inzet middelen voor nieuw beleid

Nieuw in deze perspectievennota: kaders voor gewenste maatschappelijke effecten en doelen en planning belangrijke discussie- en beleidsstukken

In deze perspectievennota zijn de andere kaders, voor gewenste maatschappelijk effecten die als doel moeten worden gesteld opgenomen, in hoofdstuk II.

Ook staat in dit hoofdstuk de planning voor 2011 van bespreking en behandeling van belangrijke producten voor de gemeenteraad opgenomen.

Actuele informatie

Deze perspectievennota is opgesteld op 1 juni 2010. Alle informatie is zo actueel mogelijk, inclusief de laatste informatie van de Voorjaarsnota 2010. De mei-circulaire 2010 is nog niet ontvangen en wordt medio juni 2010 verwacht. Rondom de omvang van de rijksbezuinigingen kunnen wij melden dat de duidelijkheid hieromtrent niet eerder dan in het najaar van 2010 wordt verwacht. Daarbij gaat het niet alleen om de omvang van de bezuinigingen maar ook over het tempo waarin deze worden doorgevoerd. In deze perspectievennota doen wij op basis van verstrekte informatie vanuit Rijk en VNG aannames over de ontwikkelingen van de Algemene Uitkering.

Voortgang van de intensiveringen en nieuw beleid; bezuinigingsopdrachten

De invloed van de mei circulaire is groot. De ingezette lijn van intensiveringen en nieuw beleid uit de voorgaande jaren komt erg onder druk te staan en moeten mogelijk worden herzien. Wij hechten eraan geen onomkeerbare beslissingen te nemen. Ook vinden wij het erg belangrijk dat investeringen doorgaan en wij ook op die manier een bijdrage leveren aan de economische situatie.

De aannames in deze perspectievennota is dat vanaf 2012 gedurende een periode van 5 jaren, ieder jaar € 500.000 aan bezuinigingen in de Algemene Uitkering wordt doorgevoerd. Alhoewel wij verwachten dat deze bezuinigingen pas vanaf 2012 geëffectueerd worden, komen wij bij het opstellen van de begroting 2011-2014 al met eerste ombuigingsvoorstellen. Daarnaast willen wij de nog uit te voeren investeringen in het kader van nieuw beleid doorzetten. In totaal verwachten wij € 700.000 per jaar aan structurele ombuigingen nodig te hebben. Om enige ruimte te hebben om keuzes te kunnen maken werken wij aan een lijst van voorstellen in de orde van grootte van € 1 miljoen per jaar.

Uitwerking Manifest "Tynaarlo op koers"

Wij hebben ook in de meerjarenperspectieven van de afgelopen begrotingen voor de jaren 2011, 2012 en 2013 al indicaties gegeven voor extra inzet van middelen. Deze voorstellen zijn opgenomen onder paragraaf 2 in hoofdstuk IV. Wij zullen een inventarisatie uitvoeren van ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven. Wij stellen voor om de inventarisatie van voorstellen voor intensiveringen en nieuwe investeringen die voortkomen uit het beleid te behandelen bij de begroting 2011, in het najaar 2010.

Voor investeringen in het kader van het bestaande beleid zijn voorstellen opgenomen die al in de begroting 2010 zijn aangegeven. Dit betekent dat in deze perspectievennota nog geen aanvullende voorstellen en voorstellen voor een dekkingsplan zijn opgenomen.

Evenals 4 jaar geleden stellen wij u voor dat eerst het collegeprogramma verder wordt uitgewerkt, zodat wij daarna richting kunnen geven aan intensiveringen en ombuigingen. Daarbij zijn de kaders van het Manifest "Tynaarlo op Koers" voor ons leidend.

Samenvatting van het financieel perspectief

In deze perspectievennota wordt allereerst aangegeven wat de beschikbare structurele middelen zijn. Hierbij wordt rekening gehouden met de effecten uit de Voorjaarsnota 2010 en wordt een aanname gedaan op basis van de meest recente informatie over de ontwikkelingen van de Algemene Uitkering.

Weliswaar is dat een aanname, maar het geeft een beeld van de tekorten na 2011. Ook wordt aangegeven welke structurele voorstellen voor nieuw beleid voorkomen uit de ingezette lijn bij de begroting 2011. Dit leidt tot het inzicht dat in 2014 er een tekort ontstaat van bijna € 2,3 miljoen. In dat kader wordt in ieder geval voorgesteld om een maximum in te stellen voor beschikbare ruimte incidenteel nieuw beleid, en wordt een dekkingsplan voorbereid.

Niet alle ombuigingen leiden direct tot een verlaging van de lasten, daarom is het noodzakelijk om op tijd met ombuigingsvoorstellen te komen. In dat kader vinden wij het nodig richting te geven aan een eerste lijst van ombuigingsvoorstellen die wij bij de begroting 2011 (najaar 2010) inzichtelijk willen hebben.

Samenvatting van de voorstellen aan de gemeenteraad

In de perspectievennota worden voorstellen gedaan, die als kader gelden voor de op te stellen begroting 2011 en de jaren daarna. Hieronder is een samenvatting van de voorstellen opgenomen. In de verschillende hoofdstukken zijn de voorstellen ook opgenomen in een kader.

1. Op basis van huidige inzichten en ingezet beleid worden de tijdelijke nadelen van de crisis, ieder jaar inzichtelijk gemaakt en dekking vindt plaats uit de Algemene Reserve Calamiteiten (Arca). Uitgangspunt is dat de effecten van de financiële crisis nog merkbaar zijn tot en met 2011 en dat na 2011 de situatie van voor de crisis weer aan de orde is. Daarnaast willen wij de negatieve effecten van de verminderde bouwleges in 2011, zoveel mogelijk door te nemen tegenmaatregelen beperken.

2. De uitgangspunten en indexen voor de financiële begroting 2011 en verdere jaren vaststellen:

- Incidentele meevallers die gedurende het jaar kunnen ontstaan en die geen directe bestemming hebben toevoegen aan de Algemene Reserve Grote Investeringen.
- De prijsindex voor kosten en voor subsidies aan derden vaststellen op maximaal 0 % per jaar voor de jaren 2011 t/m 2013 en daarna (2014 en later) op 1.5%. Voor de indexatie van de looncomponenten wordt eveneens uitgegaan van 0%.
- De indexering van (budgetten van) de gemeenschappelijke regelingen stellen op maximaal 0% voor 2011 t/m 2013, en daarna (2014 en later) 1,5%. Voor de indexatie van de looncomponenten wordt eveneens uitgegaan van 0%.
- Een verhoging van de belastingdruk met maximaal 2 %
- Uitgaan van 85% compensabiliteit van BTW.

- Voor de begroting van 2011 uitgaan van 10 clusters, zoals door de werkgroep gemeenteraad Planning & Control is aangegeven, waarbij in de jaarstukken en de vergelijking met voorgaande jaren wel de relatie met de 30 programma's aanwezig is.
- Daarnaast zijn bestaande kaders dat de begroting voor 2011 reëel sluitend moet zijn, dat de reservepositie gedurende de bestuursperiode voldoende ruimte moet bieden aan een nieuw bestuur om keuzes te kunnen maken en om voldoende weerstandvermogen te garanderen. Dat betekent handhaven van een minimale omvang van de Algemene Reserve Grote Investerings van € 4 miljoen.
- Weerstandsvermogen handhaven op 13% van de omzet, zijnde ca € 7,5 miljoen, waarvan € 1,5 miljoen uit onbenutte belastingcapaciteit. De Algemene Reserve Calamiteiten in stand houden op ca € 6 miljoen.
- De hierna genoemde indexen hanteren.

	Opgenomen in Begroting 2010 en verdere jaren	2011	2012	2013	2014
Prijsindex	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	1,50%
Personeelskosten					
loonkosten (CAO, structureel *)	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
Tijdelijke extra lasten personeel door eenmalige stijging pensioenpremies **)	2,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Rente vast geld, boekwaarde grondexploitaties en eigen financieringsmiddelen	4,50%	4,50%	4,50%	4,50%	4,50%
Rente kort geld op te nemen	2%	2%	3%	3%	4%
Rente kort geld uit te zetten	1%	1%	2%	2%	2%

*) De indexatie van de loonkosten is 1.5% per jaar, gebaseerd op de meest recente informatie over de CAO resultaten. Daarbij is ons uitgangspunt dat eventuele hogere indexeringen ten gevolge van CAO afspraken in eerste instantie door mogelijke besparingen binnen de bedrijfsvoering worden opgevangen. In de huidige meerjarenbegroting is uitgegaan van een indexatie van 3% vanaf 2012. Ten opzichte van de uitgangspunten in de huidige meerjarenbegroting wordt vanaf 2012 nu 1.5% minder geïndexeerd, ca € 210.000 per jaar structureel.

***) Het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (OBP) moet voldoen aan gestelde eisen om de dekkingsgraad van 105% te voldoen. Om aan die eisen te voldoen heeft het ABP in 2009 een herstelplan opgesteld waarbij tijdelijk stijging van de pensioenpremies zijn opgenomen. Uit berichtgeving van het ABP blijkt dat de dekkingsgraad weliswaar gestegen is in 2009, maar dat gezien de onzekere financiële klimaat, de langere levensverwachtingen en de lage rente het vereiste dekkingspercentage niet is bereikt. Per 1 april 2010 is de dekkingsgraad 102%. Een aanname is gedaan dat het herstelplan doorzet, maar gezien de wel stijgende dekkingsgraden, de komende jaren minder tijdelijke stijging van de pensioenpremie nodig is.

3. De indeling van de begroting 2011 en verdere jaren in 10 clusters vaststellen, waarbij in de verantwoording de financiële vergelijking met de 30 programma's zichtbaar blijft

4. Voorstel is om de genoemde doelen en maatschappelijke effecten voor 2011 en latere jaren, als kader voor de op te stellen begroting en plannen voor 2011 en latere jaren, vast te stellen (hoofdstuk II)

5. Accoord gaan met de planning van het opstellen van de genoemde stukken voor bestuurlijke behandeling (hoofdstuk III)

6. Wij stellen u voor dat wij in ieder geval de al voorgestelde investeringen voor nieuw beleid opnemen in de plannen voor 2011 en verder. Daarnaast stellen wij u , op basis van een verdere inventarisatie, in het najaar mogelijke aanvullende voorstellen voor. Vanzelfsprekend zullen wij bij de voorstellen van intensiveringen en investeringen in kader van het beleid een dekkingsplan aan u voorleggen

7. In verband met de verwachte rijksbezuinigingen vanaf 2012 en het beschikbaar houden van voldoende incidentele middelen voor een nieuw bestuur vanaf 2014, stellen wij voor om jaarlijks het bedrag maximaal € 1.4 miljoen te laten zijn.

HOOFDSTUK I: Beschikbare financiële middelen, incidenteel en structureel voor de jaren 2011 tot en met 2014

1. Actualisatie van verwachte begrotingsresultaten en de beschikbare vrije middelen voor de jaren 2011-2014

1.1 Begroting 2010-2013

Uitgangspunt is de vastgestelde begroting 2010-2013. Het meerjarenperspectief gaf in deze begroting het volgende beeld (begroting 2010, blz 17)

	2010	2011	2012	2013
Totaal beschikbare structurele middelen (begrotingsresultaat)	1.248.000	918.000	319.000	-2.000
Totaal aanvullende structurele middelen, die ontstaan zijn door keuzes bij de Begroting 2010 (blz 16) mbt 5% efficiency interne organisatie; indexeringen kosten derden op 0% t/m 2013 en inzet opbrengsten Essent als financieringsmiddel en vertraging afschrijvingen.	380.000	470.000	940.000	1.050.000
Beschikbare structurele middelen	1.628.000	1.388.000	1.259.000	1.048.000
af: Voorstellen nieuw beleid en intensiveringen , vastgesteld bij Begroting 2010	-455.711	-455.711	-455.711	-455.711
Beschikbare structurele middelen in het jaar	1.172.289	932.289	803.289	592.289

1.2 Actualisering meerjarenperspectief

Na het vaststellen van de begroting 2010 in oktober 2009 zijn er ontwikkelingen die invloed hebben op de begroting. In deze paragraaf wordt ingegaan op de actualisatie van het meerjarenperspectief.

1.2.1 Toevoeging jaarschijf 2014

De kaders voor de komende begroting gelden voor de begroting 2011 en de daarop volgende 3 jaren 2012 tot en met 2014. Daarom wordt als eerste een extra jaarschijf toegevoegd. Daarbij worden de indexen gehanteerd die ook voor de jaarschijven 2012 en 2013 gelden.

Dit resulteert voor 2014 in een resultaat van de begroting van -/- € 150.000

1.2.2 Mutaties in de lopende begroting 2010 met een structureel karakter

In de Voorjaarsnota 2010, die separaat wordt behandeld in de vergadering van 29 juni 2010, wordt een aantal mutaties vastgesteld, dat invloed heeft op de begroting 2010. Mogelijke effecten van de voorgestelde aanpassingen voor de begroting 2011 worden meegenomen bij het opstellen van de begroting 2011.

Structurele aanpassingen uit VJ nota 2010 met effect voor de meerjarenbegroting	Nihil	Nadelig
---	-------	---------

1.2.3. Financiële effecten genomen besluiten

Alternatieve behandeling taakstelling uit revitalisering beleidsprogramma's: nadeel € 350.000 in 2011

In het saldo van de begroting is in 2011 een structurele taakstelling van € 500.000 opgenomen dat gerealiseerd moet worden uit het onderzoek naar revitalisering van programma's gerelateerd aan IAB en WMO beleid. Van deze taakstelling is € 150.000 gerealiseerd bij de VJ nota 2009. Voor de resterende € 350.000 zijn voorstellen gedaan. Omdat wij vinden dat deze voorstellen in een totaal moeten worden bezien van meer ombuigingsvoorstellen die voor de jaren na 2011 nodig zijn, hebben wij op 2 maart 2010 aangegeven dat deze voorstellen op worden genomen in de totale ombuigingsvoorstellen die wij voor de komende jaren verwachten en gaan opstellen.

Omdat deze taakstelling al was opgenomen in de meerjarenbegroting (jaarschijf 2011) wordt het begrotingsresultaat € 350.000 minder. Op die manier ontstaat een juist beeld van de beschikbare structurele middelen. Wij zullen de voorstellen voor ombuigingen uit het onderzoek revitalisering opnemen in een totale groslijst.

Grondbedrijf: taakstelling ingeboekt tot en met 2014. Na 2014 aandacht voor de jaarlijkse afdracht vanuit grondbedrijf.

In de beschikbare structurele middelen is ook een jaarlijkse winst van het grondbedrijf opgenomen van € 500.000 per jaar. Door middel van een egaliseriereserve worden de winsten vanuit het grondbedrijf over de jaren "verdeeld", waarbij de afspraak is dat in de periode van 2004 – 2014 ieder jaar € 500.000 aan baten voor de begroting beschikbaar komt. In komende jaren moet opnieuw worden bezien wat de ontwikkeling van de grondexploitaties voor de jaren na 2014 betekent voor beschikbaar komen van structurele middelen, maar ook voor het op tijd inspelen op verminderde ontwikkelingswerkzaamheden door een flexibele formatie.

1.2.4. Algemene Uitkering

De effecten van de meicirculaire 2010 ten opzichte van de verwachtingen zoals die zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2010 – 2103, ziet er als volgt uit:

	In €
Ontwikkeling algemene Uitkering 2011	
Ontwikkeling algemene Uitkering 2012	500.000 <i>aanname</i>
Ontwikkeling algemene Uitkering 2013	500.000 <i>aanname</i>
Ontwikkeling algemene Uitkering 2014	500.000 <i>aanname</i>
	<u>1.500.000</u>

De mei-circulaire 2010 is nog niet ontvangen en wordt als juni circulaire verwacht medio juni 2010. Rondom de omvang van de rijksbezuinigingen kunnen wij melden dat de duidelijkheid hieromtrent niet eerder dan in het najaar van 2010 wordt verwacht. Daarbij gaat het niet alleen om de omvang van de bezuinigingen maar ook over het tempo waarin deze worden doorgevoerd.

Momenteel hebben op rijksniveau 20 werkgroepen hun rapportages ingeleverd over bezuinigingsmaatregelen. Deze zullen door het nog te vormen nieuw Kabinet worden beoordeeld. Daarna wordt de vertaalslag gemaakt naar de lagere overheden.

Omdat er door het "oude" Kabinet afspraken zijn gemaakt met de VNG over de financiële verhouding Rijk-Gemeente tot en met het jaar 2011 worden de gevolgen van de rijksbezuinigingen voor het eerst doorgevoerd in 2012.

Uit berichtgeving blijkt dat er een werkgroep (commissie Kalden) voorstellen heeft gelanceerd tot een korting van het gemeentefonds van € 1,7 miljard. Dit betekent ruwweg voor de gemeente Tynaarlo een lagere Algemene Uitkering ten bedrage van € 2,5 miljoen. Onduidelijk is of dit bedrag daadwerkelijk wordt bezuinigd en in welk tempo. Vooralsnog gaan wij uit van een periode van 5 jaren. Dat betekent in 2012 een eerste tranche van € 500.000.

1.2.5 Financiële effecten economische crisis

De financiële effecten van de economische crisis moeten worden meegenomen om te komen tot een actueel inzicht voor de begrotingen 2011 – 2014. Bij de begroting 2010 is rondom de meest relevante onderwerpen de situatie in kaart gebracht en wordt een actualisatie van de verwachte financiële effecten opgesteld.

Het actuele inzicht in de effecten en verwachtingen van de economische crisis leidt tot de volgende uitgangspunten

Uitgangspunten die gelden voor begroting 2011-2014

1. Vooralsnog is de verwachting dat de financiële effecten van de crisis tot en met 2011 merkbaar zijn, en dat daarna herstel leidt tot een situatie van voor 2009. Voorstel is om voor dit uitgangspunt te kiezen, omdat dat scenario het meest aansluit bij de uitgangspunten die door de rijksoverheid worden gehanteerd.
2. Een tweede uitgangspunt is dat de effecten steeds zijn gebaseerd op de laatst beschikbare informatie. In de toelichting van de verschillende onderdelen wordt ingegaan op deze informatie.
3. Sommige effecten zijn tijdelijk, andere effecten hebben een structureel karakter. Uitgangspunt is om die effecten goed te onderscheiden.

Renteontwikkelingen en treasury

De financiële effecten van de lagere rente zijn voordelig voor de gemeente Tynaarlo. Voordelen op de kortlopende leningen hebben een tijdelijk karakter. Bij de begroting 2009 is de interne rekenrente verlaagd van 5% naar 4,5%. Op basis van de inzichten in renteontwikkeling wordt geen verdere verlaging voorgesteld.

Bouwontwikkelingen, verkoop en verbouw

Vertraging in de verkoop van woningen en kavels kan een directe en een indirecte invloed hebben op de begroting 2011 –2014. De directe invloed ontstaat door lagere bouwleges, omdat er minder nieuwbouw plaatsvindt. De werkelijkheid van 2009 geeft aan dat er vooral veel minder nieuwbouw is, maar dat aan de andere kant veel aanvragen voor kleinere verbouwingen plaatsvinden.

De verkoopprognoses voor kaveluitgifte zijn gebaseerd op de voorzichtige aannames omtrent verkooptempo in de onderscheiden grondexploitaties (met name Oude Tolweg zuid, Ter Borch, en Grote Veen), zoals ook in de jaarrekening grondbedrijf 2009 is opgenomen. Het is beslist niet ondenkbaar dat het werkelijke verkooptempo hoger uitvalt dan geraamd.

De indirecte invloed van vertragingen in de verkoop van kavels en woningen ontstaat als binnen het grondbedrijf onvoldoende winsten worden gerealiseerd en de jaarlijkse afdracht van € 500.000 voor de begroting niet meer plaats kan vinden. Op basis van de beoordelingen van de grondexploitaties wordt bij de huidige verwachtingen uitgegaan dat de daling bij een duur van 2 tot 3 jaar geen gevolgen heeft voor de afdrachten aan de Algemene dienst.

Personeelskosten

De huidige CAO is op 1 juni 2009 afgelopen en nu zijn de eerste onderhandelingsresultaten bekend.

Jaren 2010 en 2011

Uitgangspunt is dat bij het vaststellen van een nieuwe CAO de koopkracht minimaal gehandhaafd blijft. Het Centraal Plan Bureau geeft een inflatie voor de komende jaren aan van 1% .In de meerjarenbegroting werd gerekend met 3%, opgebouwd uit een deel CAO en werkgeverslasten. Het structurele effect hiervan van 1,5% is al in de voorgaande meerjaren begroting 2010-2013 opgenomen.

Vanaf 2012

De indexatie van de loonkosten is 1.5% per jaar, gebaseerd op de meest recente informatie over de CAO resultaten. Daarbij is ons uitgangspunt dat eventuele hogere indexeringen ten gevolge van CAO afspraken in eerste instantie door mogelijke besparingen binnen de bedrijfsvoering worden opgevangen. In de huidige meerjarenbegroting is uitgegaan van een indexatie van 3% vanaf 2012. Ten opzichte van de uitgangspunten in de huidige meerjarenbegroting wordt vanaf 2012 nu 1.5% minder geïndexeerd, ca € 210.000 per jaar structureel

Inflatie en prijsindexen reguliere lasten gemeente

Een lagere inflatie betekent dat de gehanteerde index voor “kosten derden” moet worden bijgesteld. Dat levert een structureel voordelig effect op van € 91.200. Het structurele effect hiervan is al in de voorgaande meerjarenbegroting 2010-2013 opgenomen.

Werkgelegenheid en arbeidsmarktbeleid (uitkerings en uitvoeringskosten Wet Werk en Bijstand (WWB))

Een stijging van de werkloosheid leidt met name tot hogere lasten voor het Inkomensdeel van de WWB . Op basis van de begroting van het ISD voor 2011 worden de verwachtingen aangegeven, waarbij wordt aangegeven dat de cijfers en scenario's van het Centraal Plan Bureau (CPB) onzeker zijn. Er wordt een verwachting aangegeven wat het nadelige financiële effect voor de gemeente Tynaarlo is, door stijgende cliënt aantallen. Landelijk is die stijging ca 15%, en voor Tynaarlo is het beeld dat de stijging mee zal vallen. Daarnaast is er een risico dat stijgende cliëntaantallen ook leiden tot meer reïntegratietrajecten, omdat wij verplicht zijn een traject aan te bieden.

Het ISD geeft aan dat in de loop van 2012 de najeffecten van de crisis zullen stoppen, door de aantrekkende economie en het “babyboomeffect” Omdat voor 2010 nog niet duidelijk is wat de effecten zullen zijn, wordt dit voorlopig om pm gehouden. Wel is er in 2010 sprake van meer kwijscheldingen gemeentelijke belastingen, langdurigheidstoeslag, bijzondere bijstand en schuldhelpverlening. Het effect door de crisis hiervan wordt ingeschat op ca € 30.000.

Totaaloverzicht financiële effecten crisis

De financiële effecten van de crisis voor de jaren 2011-2014 kunnen worden uitgesplitst in tijdelijke effecten en effecten, die ondanks dat de crisis tijdelijk is, toch een structureel karakter hebben. Een totaalbeeld van deze verwachte effecten, uitgesplitst in tijdelijke effecten en structurele effecten ziet er als volgt uit.

Tijdelijke effecten

	2009		2010		2011		2012		Totaal	
	w erkelijk		raming		raming		raming			
Rente en treasury	200.000	V	200.000	V	107.000	V	nihil		507.000	V
Bouw ontw ikkeling , verkoop en nieuw bouw	-417.000	N	-585.000	N	pm	N	nihil		-1.002.000	N
Effecten in algemene uitkering door verminderden bouw ontw ikkeling	-168.000	N	-100.000	N	-100.000		nihil		-368.000	
Werkgelegenheid en arbeidsmarktbeleid	0	N	-30.000	N	-30.000	N	nihil		-60.000	N
Totaal effecten	-385.000	N	-515.000	N	-23.000	N	0	N	-923.000	N

Structurele effecten

De structurele effecten door lagere indexen in kosten en in CAO ontwikkelingen zijn voor 2010 € 301.200 , en voor 2011 nog eens € 301.200. Deze effecten zijn al opgenomen in de meerjarenbegroting en in de berekening van de beschikbare structurele middelen.

1.3. Geactualiseerde begroting 2011-2014 en beschikbare structurele middelen

Op basis van de inzichten die in de voorgaande paragrafen zijn benoemd ontstaat het volgende totaal overzicht van de beschikbare structurele middelen.

	2011	2012	2013	2014
Beschikbare structurele middelen (zie overzicht hierboven in §1.2)	932.289	803.289	592.289	442.289
af: effecten Voorjaarsnota 2010, waarvan effecten voor 2011 bij opstellen Begroting worden gezien		pm	pm	pm
af: alternatieve behandeling taakstelling revitalisering beleidsprogramma's	-350.000	-350.000	-350.000	-350.000
af: effecten Algemene Uitkering 2012		-500.000	-500.000	-500.000
af: effecten Algemene Uitkering 2013			-500.000	-500.000
af: effecten Algemene Uitkering 2014				-500.000
bij: effecten indexering loonkosten 1.5% in plaats van 3%, voor 2012		210.000	210.000	210.000
bij: effecten indexering loonkosten 1.5% in plaats van 3%, voor 2013			210.000	210.000
bij: effecten indexering loonkosten 1.5% in plaats van 3%, voor 2014				210.000
Totaal beschikbare structurele middelen, cumulatief	582.289	163.289	-337.711	-777.711

2. Stand van de Algemene reserves en beschikbare incidentele middelen

Naast structurele middelen zijn in de begroting 2010 en verdere jaren ook incidentele middelen opgenomen in de reserves. In de jaarlijks nota Reserves en Voorzieningen, die tegelijkertijd met de voorjaarsnota wordt opgemaakt, wordt een overzicht gegeven van de reserves. De belangrijkste algemene reserves waarvoor nog geen bestemming is aangegeven en waarvoor geen verplichtingen zijn aangegaan zijn de Algemene Reserve Grote Investerings en de Algemene Reserve Calamiteiten.

Algemene Reserve Grote Investerings (Argi)

Tot aan het aantreden van het nieuwe bestuur in 2010 is uitgangspunt geweest dat de Algemene Reserve Grote Investerings (Argi) in 2010 een omvang heeft van ca € 4.5 miljoen. Dat is gerealiseerd. De stand van de Algemene Reserve is per 1 januari 2010 € 10.7 miljoen. De Nota Reserves en Voorzieningen 2010, die op 29 juni 2010 ook wordt vastgesteld heeft als resultaat dat ca € 60.000 aan gereserveerde

middelen vrij kan vallen, en dat vanuit de Argi ruim € 2 miljoen en aan de Algemene Reserve Calamiteiten wordt toegevoegd. Bij de volgende Nota Reserves en Voorzieningen in 2011 willen wij in het licht van een meerjarig perspectief beoordelen wat de gewenste omvang van de Algemene Reserve Grote Investeringen moet zijn.

De stand op 1 januari 2010 van 10.7 miljoen is exclusief de geraamde storting die vanuit grondopbrengsten (Ter Borch) in de Argi zal plaatsvinden ten bedrage van € 1 miljoen in 2013 en nog eens € 1 miljoen bij de afronding van het complex. Naar huidige verwachting wordt die storting voor een deel in 2013 verwacht en het resterende deel bij de afsluiting van het complex

Op basis van bestaand beleid is ieder jaar een bedrag van € 1.4 miljoen beschikbaar in de Algemene Reserve Grote Investeringen voor incidenteel nieuw beleid. De jaarlijkse voeding van de Argi op basis van bespaarde rente is juist voldoende om het niveau van de Argi op peil te houden.

Incidenteel beschikbare middelen vanuit de Argi, zoals opgenomen in de begroting

	2011	2012	2013	2014
Beschikbare incidentele middelen in de begroting	1.144.202	1.400.000	1.400.000	1.400.000

In verband met de verwachte rijksbezuinigingen vanaf 2012 en het beschikbaar houden van voldoende incidentele middelen voor een nieuw bestuur vanaf 2014, stellen wij voor om jaarlijks het bedrag maximaal € 1.4 miljoen te laten zijn.

Algemene reserve Calamiteiten (Arca)

Naast de Argi is er een Algemene Reserve Calamiteiten (ARCA) die in stand wordt gehouden om calamiteiten op te kunnen vangen en ten behoeve van het weerstandsvermogen. Deze reserve wordt ook gebruikt om tijdelijke effecten die ontstaan als direct gevolg van de economische crisis op te vangen. Daarbij gaat het om de tijdelijke effecten van bouwleges, personeels en pensioenlasten, wet werk en bijstand en rente. Structurele effecten moeten in de begroting worden opgevangen.

Uit de analyse van de financiële effecten van de crisis is gekomen dat er voor de jaren 2009-2014 in totaal mogelijk € 923.000 aan tijdelijke nadelen worden verwacht. Wij hebben de ambitie om de reeds ingezette investeringen voor 2011 voort te zetten en stellen daarom voor om de tijdelijke nadelen ten gevolge van de crisis te zien als een calamiteit. Ook zullen wij de financiële effecten van verminderde bouwleges eerst op andere manieren trachten te beperken.

Er wordt een voorzichtig herstel van de economie verwacht en daarom stellen wij voor de gemaakte keuze om de effecten van de financiële crisis als tijdelijk te zien te handhaven. Wij stellen daarom voor het bestaande beleid om de tijdelijke effecten uit de reserve jaarlijks inzichtelijk te maken en te dekken uit de Algemene Reserve Calamiteiten.

In de nota reserves en voorzieningen wordt het voorstel gedaan om de onttrekkingen door de effecten financiële crisis aan te zuiveren vanuit de Algemene Reserve Grote Investeringen (Argi)

Op basis van huidige inzichten en ingezet beleid worden de tijdelijke nadelen van de crisis, ieder jaar inzichtelijk gemaakt en dekking vindt plaats uit de Algemene Reserve Calamiteiten. Uitgangspunt is dat de effecten van de financiële crisis nog merkbaar zijn tot en met 2011 en dat na 2012 de situatie van voor de crisis weer aan de orde is. Daarnaast willen wij de negatieve effecten van de verminderde bouwleges in 2011, zoveel mogelijk door te nemen tegenmaatregelen beperken.

3. Overzicht van de indexeringen, uitgangspunten en aannames voor de meerjarenbegroting 2011 en de jaren 2012 tot en met 2014

De begroting 2011-2014 wordt opgesteld op basis van de uitgangspunten die er zijn voor bestaand beleid en die in deze perspectieven nota zijn opgenomen.

- Incidentele meevallers die gedurende het jaar kunnen ontstaan en die geen directe bestemming hebben toevoegen aan de Algemene Reserve Grote Investerings
- De prijsindex voor kosten en voor subsidies aan derden vaststellen op maximaal 0 % per jaar voor de jaren 2011 t/m 2013 en daarna (2014 en later) op 1.5%.
- De indexering van (budgetten van) de gemeenschappelijke regelingen stellen op maximaal 0% voor 2011 t/m 2013, en daarna (2014) 1,5%.
- Een verhoging van de belastingdruk met maximaal 2 %
- Uitgaan van 85% compensabiliteit van BTW.
- Voor de begroting van 2011 uitgaan van 10 clusters, zoals door de werkgroep gemeenteraad Planning & Control is aangegeven, waarbij in de jaarstukken en de vergelijking met voorgaande jaren wel de relatie met de 30 programma's aanwezig is.
- Daarnaast zijn bestaande kaders dat de begroting voor 2011 reëel sluitend moet zijn en dat de reservepositie gedurende de bestuursperiode voldoende ruimte moet bieden aan een nieuw bestuur om keuzes te kunnen maken en om voldoende weerstandvermogen te garanderen.
- De hierna genoemde indexen hanteren.

Indexen

De meerjarenbegroting wordt opgesteld op basis van de huidige inzichten en verwachtingen en aannames voor de komende jaren. De belangrijkste indexeringen en uitgangspunten voor de meerjarenbegroting zijn hieronder aangegeven. Daarbij wordt in de eerste kolom aangegeven wat de indexatie in de begroting 2010 is geweest en wordt daarna aangegeven welke indexen nu voor de komende jaren 2011, 2011, 2012 en 2014 worden voorgesteld

	Opgenomen in Begroting 2010 en verdere jaren	2011	2012	2013	2014
Prijsindex	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	1,50%
Personeelskosten					
loonkosten (CAO, structureel)	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
Tijdelijke extra lasten personeel door eenmalige stijging pensioenpremies	2,00%	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Rente vast geld, boekwaarde grondexploitaties en eigen financieringsmiddelen	4,50%	4,50%	4,50%	4,50%	4,50%
Rente kort geld op te nemen	2%	2%	3%	3%	4%
Rente kort geld uit te zetten	1%	1%	2%	2%	2%

De indexen en uitgangspunten voor de financiële begroting 2011 en verdere jaren vaststellen, zoals opgenomen in deze perspectievennota.

4. Totaaloverzicht beschikbare structurele en incidentele middelen

Totaaloverzicht inclusief de financiële effecten van de crisis en de juiste verwerking van de in paragraaf 3 genoemde aannames en indexaties

	2011	2012	2013	2014
Beschikbare structurele middelen	<u>582.289</u>	<u>163.289</u>	<u>-337.711</u>	<u>-777.711</u>
Beschikbare incidentele middelen	<u>1.144.202</u>	<u>1.400.000</u>	<u>1.400.000</u>	<u>1.400.000</u>

Daarnaast kunnen incidentele middelen per jaar beschikbaar zijn door onttrekkingen uit de reserves of omdat structurele middelen in enig jaar niet volledig worden ingezet.

HOOFDSTUK II Kaders beleid en accenten in te bereiken doelen 2011 en verdere jaren op basis van vastgesteld beleid

1. Inleiding

In deze perspectievennota zijn de kaders, voor gewenste maatschappelijk effecten die als doel moeten worden gesteld (hoofdstuk II) en is de planning voor 2011 van bespreking en behandeling van belangrijke producten voor de gemeenteraad opgenomen. (hoofdstuk III)

De begroting 2010 is opgesteld op basis van 30 programma's. Voor de begrotingen 2011 en verder wordt aangesloten bij de indeling die wordt gehanteerd door hogere overheden (de 10 hoofdfuncties). Dit geeft minder administratieve rompslomp, terwijl de raad wel in staat wordt gesteld om op hoofdlijnen en op door de raad benoemde specifieke thema's extra geïnformeerd te worden. Voor ieder cluster wordt aangegeven WAT de gestelde doelen en de maatschappelijke effecten zijn.

Een overzicht van de doelen en maatschappelijke effecten geven wij aan in dit hoofdstuk. Dit zijn de doelen en maatschappelijke effecten op basis van het vastgestelde beleid

In hoofdstuk III geven we ontwikkelingen en wensen aan en welke voorstellen voor intensiveringen of voor nieuw beleid wij voorstellen. Naast de financiële effecten van de voorstellen geven wij de relatie tussen de voorgestelde intensiveringen of nieuw beleid en de te bereiken doelen en maatschappelijke effecten aan.

2. Indeling clusters

Cluster	Primaathouder	Programma	Portefeuillehouder
Algemeen bestuurlijke ontwikkeling en veiligheid			
0. Algemeen bestuur	F.v.Zuilen (FvZ)	1. Algemeen bestuur 5. Communicatie 6. Publiekszaken 0. Interne organisatie	FvZ FvZ FvZ FvZ
1. Veiligheid	F.v.Zuilen (FvZ)	3. Brandweer en rampenbestrijding 4. Openbare orde, waaronder integrale vergunningverlening en handhaving	FvZ FvZ
Ruimtelijk economische ontwikkeling			
8. Bouwen en wonen	H. Kosmeijer (HK)	15. Ruimtelijke ontwikkeling (waaronder komplanontwikkelingen, regiovisiebeleid) (waarvan welstandbeleid en landschapontwikkelingsplan) 16. Volkshuisvesting & sted. vernieuwing (w.v. 16.03 vergunningen & handhaving) 14. Grondbedrijf	HK HA HK FvZ NH
Financieel economische ontwikkeling			
9. Financiën	N.Hofstra (NH)	2. Budgetcyclus 7. Algemene middelen	NH NH
3. Economie	N.Hofstra (NH)	19. Economische zaken, waaronder 19.03 markten 18. Recreatie en toerisme 30. Arbeidsmarktbeleid	NH FvZ NH HA
Duurzame ontwikkeling			
7. Milieu en leefomgeving	H.Assies (HA)	20. Milieu 9. Riolering en waterbeheer 10. Groen 11. Begraven 12. Reiniging	HA HA HA HA NH

Cluster	Primaathouder	Programma	Portefeuillehouder
		17. Monumentenzorg en archeologie	HA
2. Mobiliteit	H.Assies (HA)	8. Wegen 13. Verkeer en vervoer	MK HA
Maatschappelijke ontwikkeling			
5. Sociale samenhang en leefbaarheid	M.Kremers (MK)	21. Welzijn (w.o. jeugd, jeugd en gezin) Internationale samenwerking Accommodatiebeleid / MFA's 26. Sport 22. Kunst en cultuur	MK FvZ HK MK HA
6. Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	H.Assies (HA)	28.WMO (meedoenbeleid) 27. Inkomensvoorzieningen 29. Minimabeleid 23. Volksgezondheid en maatschappelijke Zorg	MK HA HA MK
4. Onderwijs	H.Kosmeijer (HK)	24. Openbaar onderwijs - <i>leeg programma</i> - 25. Onderwijs	HK HK

De indeling van de begroting 2011 en verdere jaren in 10 clusters vaststellen, waarbij in de verantwoording de financiële vergelijking met de 30 programma 's zichtbaar blijft.

3. Doelen en maatschappelijke effecten per cluster

De doelen en maatschappelijke effecten worden per cluster aangegeven. Dit is gebaseerd **op bestaand vastgesteld beleid.**

Per cluster wordt aangegeven

- de beleidsdoelen; wat zijn doelen op hoofdlijnen die de raad met het beleid wil bereiken
- de maatschappelijke effecten; een verdere concretisering van de doelen die gesteld zijn en van maatschappelijke effecten (wat merkt de burger er concreet van?)
- een samenvattend overzicht van doelen en maatschappelijke effecten voor de komende jaren.
- een overzicht van ontwikkelingen per cluster, waarbij wordt aangegeven op welke manier wij verwachten dat dit invloed heeft op doelen en maatschappelijke effecten

Voorstel is om de genoemde doelen en maatschappelijke effecten voor 2011 en latere jaren, als kader voor de op te stellen begroting en plannen voor 2011 en latere jaren, vast te stellen

Cluster 0: Algemeen Bestuur

Programma's	Programma 1 Algemeen Bestuur Programma 5 Communicatie Programma 6 Publiekszaken
Beleidsdoelen	<p><i>Welke doelen wil de raad met zijn beleid bereiken</i></p> <p>Uitgangspunt voor deze beleidsdoelen zijn de burger als <i>klant</i> en de burger als <i>partner</i> van de gemeente. De gemeente zorgt ervoor dat burgers, bedrijven en instellingen hun zaken snel en zeker kunnen regelen. Bij ontwikkelen van beleid willen we in een zo vroeg mogelijk stadium een interactieve rol van bewoners en ondernemers. Wij willen oplossingsgericht werken. De persoonlijke en klantgerichte benadering staan voorop.</p> <p>Zij wil dit doen door:</p> <ol style="list-style-type: none">1. <i>Goede dienstverlening</i><ol style="list-style-type: none">a. de goede dienstverlening aan burgers en bedrijven te continueren en waar mogelijk verbeterenb. door te gaan met de vermindering van administratieve lasten voor burgers en bedrijvenc. tijdige afhandeling van brieven, klachten en bezwarend. tijdige en adequate informatievoorziening aan burgers via meerdere kanalen2. <i>Interactief!</i><ol style="list-style-type: none">a. interactieve voorbereiding van beleidb. afstand tussen burgers en bestuur verder verkleinen
Maatschappelijke effecten	<p>Welke maatschappelijke effecten moeten worden gerealiseerd en wat gaat de burger er concreet van merken?</p> <p><i>Ad 1a: De goede en efficiënte dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen continueren. (burger als klant)</i></p> <ul style="list-style-type: none">- onze dienstverlening is voor iedereen toegankelijk en bereikbaar. (een loketgedachte)➤ de waardering voor de diensten aan het loket is een 7.9 of hoger (bron: burgerpeiling, Kwaliteits Instituut Nederlandse Gemeenten –KING -, 2009)- alle klanten kunnen de gemeente bereiken op hun eigen manier (we houden alle bestaande communicatiekanalen open)➤ Minimaal 75% van de gemeentelijke producten is digitaal beschikbaar➤ Burgers krijgen online inzicht in de gegevens die de overheid van hen heeft. <p><i>Ad 1b: doorgaan met vermindering van administratieve lasten voor burgers en bedrijven</i></p> <ul style="list-style-type: none">➤ De organisatie wordt ingericht voor de omgevingsvergunning➤ De administratieve lastendruk voor klanten neemt af➤ Regelgeving alleen waar dit noodzakelijk is <p><i>Ad 1c: Tijdige afhandeling van brieven, bezwaren en klachten</i></p> <ul style="list-style-type: none">➤ Van de klachten en bezwaren wordt 95% binnen de termijnen afgehandeld (bron: burgerpeiling, Kwaliteits Instituut Nederlandse Gemeenten –KING -, 2009)➤ De gemeente hanteert de vastgestelde richtlijnen voor het beantwoorden van brieven, telefoons en e-mails. 99% wordt binnen de termijnen van 8 weken

afgehandeld

(bron: burgerpeiling, Kwaliteits Instituut Nederlandse Gemeenten –KING -, 2009)

Ad 1d: Informatievoorziening aan burgers.

- Per januari 2015 voldoet "Tynaarlo geeft antwoord ©" aan de doelstellingen van de centrale overheid

- Actuele en vraaggestuurde informatievoorziening via een toegankelijke en overzichtelijke website; de waardering van de website wordt steeds beter, en wordt in 2010 gewaardeerd met het cijfer 7.1 of hoger
(bron: burgerpeiling, Kwaliteits Instituut Nederlandse Gemeenten –KING -, 2009)
- Burgers en raadsleden waarderen de verbeterde raadsvoorstellen en brieven met het cijfer 7.5 of hoger
(bron: burgerpeiling, Kwaliteits Instituut Nederlandse Gemeenten –KING -, 2009)
- Antwoorden op de meest gestelde vragen van klanten (FAQ's) worden opgenomen in gemeentebrede communicatiemiddelen; de website is uiteindelijk voor 99% actueel
- De gemeente handelt op een klantvriendelijke wijze, toegankelijk, betrouwbaar en proactief.

Ad 2 a: grotere betrokkenheid van inwoners bij beleidsontwikkeling in de gemeente

- Op alle mogelijke beleidsterreinen worden burgers in een vroeg stadium betrokken bij nieuw beleid/ nieuwe ontwikkelingen.

Ad 2 b: afstand tussen burgers en bestuur verder verkleinen

- Burgers kunnen periodiek kennismaken met het gemeentebestuur als "gast van de raad" en tijdens "bijeenkomsten van de nieuwe inwoners"
 - De jeugd wordt actief bij het besturen van de gemeente betrokken
 - Belangstellenden kunnen kennismaken met de gemeente via rondleidingen
 - De gemeentelijke website is ook voor doven en slechthorenden goed toegankelijk
 - Voldaan wordt aan de vastgestelde servicenormen (aansprekend en aanspreekbaar in ons gedrag)
 - Burgers worden interactief periodiek op de hoogte gesteld van evenementen in de Gemeente Tynaarlo
 - De regio maakt via diverse promotiemiddelen kennis met de gemeente Tynaarlo
- Het imago van Tynaarlo wordt positiever ervaren door gerichte promotie en marketing

**Thema's,
doelen en
kengetallen**

Wat zijn de belangrijkste thema's en maatschappelijke effecten die voor het bestuur relevant lijken om te volgen

	Thema	Doelen	Kengetallen / indicatoren 2010 2011 2012 2013			
	Bestuur en burgercontact					
1a	Goede dienstverlening aan burgers en bedrijven	de waardering voor de diensten aan het loket is een 7.9	7.9	7.9	7.9	7.9
1a	Goede dienstverlening aan burgers en bedrijven	75% van de producten is digitaal beschikbaar	75	75	75	75
1b	vereenvoudigde procedures en minder regels	De administratieve lastendruk voor klanten neemt met af	Nog nader te bepalen			
1c	Tijdige afhandeling van bezwaren en klachten	Klachten en bezwaren worden binnen de wettelijke termijnen afgehandeld	90	90	95	100
1c	Tijdige afhandeling van brieven, mails en telefoontjes	beantwoorden van brieven, telefoons en e-mails. 99% wordt binnen de termijnen van 8 weken afgehandeld	95	96	97	98
1d	informatie-voorziening aan burgers.	Waardering van de website met een 7.1	7.1	7.1	7.1	7.1
1d	informatie-voorziening aan burgers.	Burgers en raadsleden waarderen de verbeterde raadsvoorstellen en brieven met het cijfer 7.5	7.0	7.2	7.4	7.5
2	grotere betrokkenheid van inwoners bij de ontwikkeling van nieuw beleid/ontwikkelingen (burger als partner)	De gemeente betreft de burgers in voldoende mate bij de totstandkoming en bij de uitvoering van beleid. De burgers waarderen dit met het cijfer 7.5	Nog nader te bepalen			

**Trends en
ontwikkelingen**

Bij het opstellen van de begroting geven wij per cluster aan welke ontwikkelingen belangrijk zijn en wat de voorstellen zijn hoe wij op deze ontwikkelingen in willen spelen.

**Gegevens
financiële
begroting**

In het volgende overzicht wordt aangegeven welke baten en lasten er geraamd zijn in de meerjaren begroting 2010.

	2010	2011	2012	2013
Lasten				
programma 1	2.020.006	2.041.064	2.089.049	2.138.446
programma 5	394.510	398.778	407.951	417.341
programma 6	2.105.205	2.126.266	2.175.718	2.226.320
<i>Totaal lasten</i>	<i>2.414.516</i>	<i>2.439.842</i>	<i>2.497.000</i>	<i>2.555.787</i>
Baten				
programma 1	-	-	-	-
programma 5	-	-	-	-
programma 6	573.165	578.895	587.579	596.394
<i>Totaal baten</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Resultaat programma, voor bestemming	-2.414.516	-2.439.842	-2.497.000	-2.555.787

Cluster 1 : Openbare Orde en Veiligheid

Programma's	Programma 3: Brandweer en rampenbestrijding Programma 4: Openbare orde en veiligheid
Beleidsdoelen	Welke doelen wil de raad met zijn beleid bereiken <ol style="list-style-type: none">1. Realiseren van een veilige leef-, woon- en werkomgeving,<ol style="list-style-type: none">1a. voorkomen en beperken van voorzienbare gevaren en de mogelijke gevolgen daarvan, in het kader van fysieke en externe veiligheid;1b. voorkomen en beperken van voorzienbare overlast.2. Optimaliseren van brandweezorg, rampenbestrijding en crisismanagement.
Maatschappelijke effecten	Welke maatschappelijke effecten moeten worden gerealiseerd en wat gaat de burger er concreet van merken? Ad 1a. Handhaven van een veilige leef- en woonomgeving door voorkomen en beperken van voorzienbare gevaren, in het kader van fysieke en externe veiligheid <ul style="list-style-type: none">- Voor alle risico opleverende objecten zijn treffende veiligheidsmaatregelen aanwezig: de gevaarlijke plekken staan vermeld op de Drentse Risicokaart (zwembaden, luchthaven, LPG stations en gaswinninglocaties)- De risico lopende objecten zijn in beeld en vermeld op de Drentse Risicokaart en er zijn passende noodplannen aanwezig.- De subjectieve veiligheidsbeleving van inwoners wordt gewaardeerd met een 7,6 of hoger- 80% van alle huishoudens in Tynaarlo hebben minimaal een werkende rookmelder voor 2011. Daarna aansluiten bij het rijksbeleid met streven naar 100% rookmelderdichtheid na 2012.- Jongeren hebben les gehad in brandveiligheid en EHBO, doordat op alle basisscholen in Tynaarlo dit in het lesprogramma is opgenomen voor de hoogste groepen. Ad 1b. Handhaven van een veilige leef- en woonomgeving door voorkomen en beperken van voorzienbare overlast <ul style="list-style-type: none">- Evenementen vinden plaats binnen de normen voor overlast: In alle evenementenvergunningen zijn voorwaarden opgenomen, zoals eindtijden ten aanzien van geluid/muziek, erop toezien dat evenemententerreinen schoon en opgeruimd achtergelaten worden en dat de inrichting van evenemententerrein hulpverleningsdiensten ongehinderd evenemententerrein en omwonenden kunnen bereiken- Gebruiksvergunningen die worden afgegeven worden 100% gecontroleerd (zowel de tijdelijke als de permanente vergunningen)- Verzoeken van burgers om handhavend optreden worden 100% in behandeling genomen;- Vandalisme verminderd aan en rond schoolgebouwen in de gemeente. Ad 2. Optimaliseren van brandweezorg, rampenbestrijding en crisismanagement. <ul style="list-style-type: none">- De brandweerorganisatie is paraat; waarbij 80% van alle gevallen binnen de Drentse normering van 12 minuten de brandweer ter plaatse is, bij brand en

- calamiteiten;
- 90% van de belangrijkste bereikbaarheidskaarten zijn opgesteld.
- Als het nodig is kan de burger rekenen op een goed en kundig crisismanagement. De gemeente heeft een goede crisismanagementorganisatie, waarin de aanbevelingen uit de diverse onderzoeken na brand de Punt, zijn geïmplementeerd in 2010;
- De brandweer rukt minder uit voor loze meldingen;
- In najaar 2010 is er een actueel gemeentelijke rampenplan.

**Thema's,
doelen en
kengetallen**

Wat zijn de belangrijkste thema's en maatschappelijke effecten die voor het bestuur relevant lijken om te volgen.

	Thema	Doelen	Kengetallen / indicatoren 2010 2011 2012 2013			
1a	Fysieke en externe veiligheid	% objecten op Drentsche Risicokaart waar maatregelen zijn genomen	100%	100%	100%	100%
1a	Fysieke en externe veiligheid	Subjectieve veiligheidsbeleving	7,6	> 7.6	> 7.6	> 7.6
1a	Fysieke en externe veiligheid	Aantal huishoudens met een rookmelder in huis	80%	> 80%	> 80%	>80%
1b	Beperken van voorzienbare overlast	Alle vergunningen (tijdelijk en permanent) gecontroleerd	100%	100%	100%	100%
1b	Beperken van voorzienbare overlast	Handhavend optreden bij aanvraag van een burger hierom	100%	100%	100%	100%
2a	Optimaliseren van brandweezorg en rampenbestrijding	Opkomsttijd brandweer binnen Drentse norm van 12 minuten	> 80%	> 80%	> 80%	>60%
2a	Optimaliseren van brandweezorg en rampenbestrijding	Percentage van het benodigde aantal aanvalsplannen / bereikbaarheidskaarten gereed	90%	95%	100%	100%

**Trends en
ontwikkelingen**

Bij het opstellen van de begroting geven wij per cluster aan welke ontwikkelingen belangrijk zijn en wat de voorstellen zijn hoe wij op deze ontwikkelingen in willen spelen.

**Gegevens
financiële
begroting**

In het volgende overzicht wordt aangegeven welke baten en lasten er geraamd zijn in de meerjaren begroting 2010.

	2010	2011	2012	2013
Lasten				
programma 3	1.626.062	1.640.505	1.672.729	1.700.267
programma 4	213.826	216.001	221.554	227.245
<i>Totaal lasten</i>	<i>1.839.888</i>	<i>1.856.506</i>	<i>1.894.283</i>	<i>1.927.512</i>
Baten				
programma 3	812	820	822	824
programma 4	21.348	21.562	21.885	22.213
<i>Totaal baten</i>	<i>22.160</i>	<i>22.382</i>	<i>22.707</i>	<i>23.037</i>
Resultaat programma, voor bestemming	-1.817.728	-1.834.124	-1.871.576	-1.904.475

Cluster 2 : Verkeer en Mobiliteit

Programma's

- programma 8 : Wegen
- programma 13 : Verkeer en Vervoer

Beleidsdoelen

Welke doelen wil de raad met zijn beleid bereiken.

Realiseren en behouden van een veilige en optimale mobiliteit tegen maatschappelijk laagste kosten:

- Wegen schoon, heel, veilig en duurzaam in stand houden
- Verkeer en vervoer op een duurzaam veilige wijze uitvoeren en het garanderen van een optimale mobiliteit in al haar facetten.

Maatschappelijke effecten

Welke maatschappelijke effecten moeten worden gerealiseerd en wat gaat de burger er concreet van merken?

Ad a. Wegen schoon, heel, veilig en duurzaam in stand houden.

- sobere en degelijke kwaliteit van de inrichting en het beheer op een BOR niveau 6.
- een sobere en degelijke kwaliteit van het straat- en parkmeubilair
- bevorderen van een duurzaam beheer van de openbare ruimte bevorderen van burgerparticipatie en het uitbreiden van de inwonerschouw
- terugdringen van de energielasten
- verbeteren van het natuurlijk beschermen van oevers langs onze waterpartijen
- bermverbetering in het buitengebied

Ad b. Verkeer en vervoer op een duurzaam veilige wijze uitvoeren en het garanderen van een optimale mobiliteit in al haar facetten.

- Een goede en veilige bereikbaarheid van alle dorpen, wijken en kernen
- Een optimale bereikbaarheid voor alle verkeersdeelnemers
- Bevorderen van duurzame mobiliteitsoplossingen.
- verbeteren van de economie door een optimale mobiliteit
- verkeersveiligheid op alle terreinen verbeteren
- Goede parkeermogelijkheden in wijken

**Thema's,
doelen en
kengetallen**

Wat zijn de belangrijkste thema's en maatschappelijke effecten die voor het bestuur relevant lijken om te volgen.

	Thema	Doelen	Kengetallen / indicatoren			
			2010	2011	2012	2013
a	wegen	Openbaar groen en landschap schoon, heel, veilig en duurzaam in stand houden, tegen aanvaardbare kosten (BOR)	6,2	6,0	6,0	6,0
b	Wegen	Het aantal meldingen terugdringen door een goed planmatig onderhoud en voorlichting	400	380	360	340
c	verkeer	Veilige duurzaam ingerichte wegen, waarbij het fietsverkeer en het openbaar vervoer optimale gefaciliteerd is	100%	100%	100%	100%
d	verkeer	Het aantal meldingen terugdringen door een goed planmatig onderhoud en voorlichting	32	30	28	26

**Trends en
ontwikkelingen**

Bij het opstellen van de begroting geven wij per cluster aan welke ontwikkelingen belangrijk zijn en wat de voorstellen zijn hoe wij op deze ontwikkelingen in willen spelen.

**Gegevens
financiële
begroting**

In het volgende overzicht wordt aangegeven welke baten en lasten er geraamd zijn in de meerjaren begroting 2010

	2010	2011	2012	2013
Lasten				
programma 8	2.585.920	2.601.619	2.629.214	2.664.993
programma 13	414.453	420.229	435.759	451.691
Totaal lasten	3.000.373	3.021.848	3.064.973	3.116.684
Baten				
programma 8	55.753	56.678	57.716	58.774
programma 13	23.565	23.801	24.158	24.520
Totaal baten	79.318	80.479	81.874	83.294
Resultaat programma, voor bestemming	-2.921.055	-2.941.369	-2.983.099	-3.033.390

Cluster 3 : Economische Zaken, Recreatie en Arbeidsmarktbeleid

Programma's

Programma 18: Recreatie en toerisme
Programma 19: Economische Zaken
Programma 30: Arbeidsmarktbeleid

Beleidsdoelen

Het cluster Economie, Recreatie en Arbeidsmarkt gaat over het faciliteren en versterken van de lokale economie door bedrijvigheid, ondernemerschap, werkgelegenheid en evenementen. Ook zorgen we ervoor dat werkzoekenden goed geëquipeerd de arbeidsmarkt betreden door onderwijs, leerbanen, re-integratie en bemiddeling.

Belangrijk voor het cluster is verder dat de gemeente aandeelhouder is van de nutsbedrijven: Enexis, Attero, Watermaatschappij Drenthe en Groningen Airport Eelde.

De volgende doelen gelden voor dit cluster:

1. Een gezond lokaal ondernemingsklimaat, door: ruimte voor bedrijven, bereikbaarheid, een aantrekkelijke arbeidsmarkt en fantastisch woonklimaat.
 - Innovatief vermogen van bedrijven stimuleren & benutten van kansen in groeisectoren.
 - Toegankelijkheid van de overheid vergroten door bedrijfsbezoeken, digitalisering en deregulering.
2. Kwalitatief uitstekende bedrijvenlocaties, versterken winkelgebieden en instandhouden weekmarkten
3. Faciliteren van evenementen, zoals de Prins Bernhardhoeve, Zuidlaardermarkt en het Bloemencorso.
4. Samenhangend beleid op de terreinen economie, arbeid en onderwijs. Inzet op duurzame werkgelegenheid, re-integratie van werkzoekenden en in standhouden sociale werkvoorziening.
5. De gemeente Tynaarlo is aantrekkelijk voor dag- en verblijfstoeristen en recreanten
 - Benutten van de toeristisch-recreatieve potenties die de gemeente heeft door het aanwezige groen en landschap en de ligging tussen de twee steden Groningen en Assen
 - Opwaardering en toename dag- en verblijfsrecreatieve voorzieningen
 - Optimaliseren fijnmazig routenetwerk voor langzaam verkeer

Maatschappelijke effecten

- Ad 1. Een gezond lokaal ondernemingsklimaat, door: ruimte voor bedrijven, bereikbaarheid, een aantrekkelijke arbeidsmarkt en fantastisch woonklimaat.
- Hogere economische groei in de regio dan gemiddeld in Noord Nederland
 - Uitvoering geven aan afspraken Nationaal Stedelijk Netwerk Regio Groningen Assen
 - Faciliteren groei Groningen Airport Eelde en bedrijventerrein luchthaven
 - De ondernemers ervaren een betere bereikbaarheid en beoordelen Tynaarlo als de meest MKB vriendelijke gemeente van Drenthe
 - Gemeentelijke starterssubsidie voor jongeren met steun van Rabobank Noord-Drenthe van maximaal 10.000,-
 - Ruimte voor zorginstellingen en recreatie&toerisme
 - Werkgeversstrategie Zorg
 - Bedrijvencontactfunctionaris
 - Bedrijfsbezoeken College van B&W
 - Deregulering (omgevingsvergunning).
 - Website voor regelingen en subsidiemogelijkheden, vermarkten van het toeristisch recreatieve product
- Ad 2. Kwalitatief uitstekende bedrijvenlocaties, versterken winkelgebieden en instandhouden weekmarkten
- Herstructureren Bolwerk Zuidlaren en Industrierweg Paterswolde
 - Uitgifte van kavels op Vriezerbrug en Bedrijventerrein GAE
 - Inzet op invoeren parkmanagement en ondernemersfondsen
 - Centrumplannen voor Zuidlaren, Eelde-Paterswolde en Vries (samenhang cluster 8)
 - Weinig tot geen leegstand van bedrijfspanden en winkelruimte
- Ad 3. Faciliteren van evenementen, zoals de Prins Bernhardhoeve, Zuidlaardermarkt en het Bloemencorso.
- Inzet van gemeentelijke organisatie
 - Subsidies
- Ad 4. Samenhangend beleid op de terreinen economie, arbeid en onderwijs. Inzet op duurzame werkgelegenheid, re-integratie van werkzoekenden en in standhouden sociale werkvoorziening.
- Laagste werkloosheid van Drenthe
 - Voldoende leerbanen en stageplekken
 - Werkgeversbenadering door Werkplein Baanzicht
 - Volledig benutten van rijksbudgetten voor re-integratie en sociale werkvoorziening.
- Ad 5. De gemeente Tynaarlo is aantrekkelijk voor dag- en verblijfstoeristen en recreanten
- Toename van bezoekers en toeristen en goede bekendheid over evenementen, natuurgebieden, bezienswaardigheden en activiteiten
 - Toename van arbeidsplaatsen binnen de sector toerisme en recreatie;
 - Opwaardering van de kwaliteit van verblijfsrecreatieve voorzieningen
 - Optimalisatie routenetwerk voor fietsers, wandelaars en ruiters
 - Deelname in gebiedsgerichte ontwikkelingen en samenwerkingsverbanden

**Thema's,
doelen en
kengetallen**

Wat zijn de belangrijkste thema's en maatschappelijke effecten die voor het bestuur relevant lijken om te volgen.

	Thema	Doelen	Kengetallen / indicatoren			
			2010	2011	2012	2013
	Economie	Hogere economische groei in de regio dan gemiddeld in Nrd-Ned. Tevredenheidsonderzoek werkgevers	0,25%, 0-meting, 6,	1,5%, 7,	2%, 7,	2%, 7
	Werkgelegenheid	Laagste werkloosheid van Drenthe (cijfers UWV/CBS) Leerbanen en stageplekken Werkklanten naar werk Arbeidsplaatsen bij Alescon Wachlijsten Alescon Meten effect re-integratie	3%, 90%, 80%, 109, 5%,	2,75%, 95%, 80%, 110, 3%,	2,75%, 95%, 80%, 110, 3%,	2,75%, 99%, 85%, 110, 0%
	Kennis en innovatie	Starterssubsidies Schooluitval	2 1%,	2 0%,	3 0%,	4 0%
	Bedrijvenlocaties	Realisatie baanverlenging Leegstand Actualiseren bestemmingsplan bedrijventerreinen	<1%,	<1%,	<1%,	<1%
	Groeisectoren	Groei arbeidsplaatsen zorg Groei arbeidsplaatsen recreatie				
	Centrumgebieden	Visies voor Zuidlaren, Eelde en Paterswolde en Vries Leegstand	<1%,	<1%,	<1%,	<1%
	Evenementen	Ondersteuning in natura Subsidies				
	Toegankelijkheid overheid	Bedrijfsbezoeken College B&W Website regelingen en subsidiemogelijkheden	10, 1	10,	10,	10
	Aantrekkelijke gemeente voor toeristen en bedrijven	Toename van aantal bezoekers	1%	1%	1%	
	Toerisme en recreatie	Opwaarderen toeristische voorzieningen Realisatie fiets-, ruiter- en wandelpaden/-routes Deelname samenwerkingsverbanden	1 2 4	1 2 4		

**Trends en
ontwikkelingen**

Bij het opstellen van de begroting geven wij per cluster aan welke ontwikkelingen belangrijk zijn en wat de voorstellen zijn hoe wij op deze ontwikkelingen in willen spelen.

**Gegevens
financiële
begroting**

In het volgende overzicht wordt aangegeven welke baten en lasten er geraamd zijn in de meerjaren begroting 2010

	2010	2011	2012	2013
Lasten				
programma 18	197.133	199.131	202.673	206.294
programma 19	478.992	438.519	492.790	502.293
programma 30	3.471.033	3.505.748	3.558.342	3.611.726
<i>Totaal lasten</i>	<i>4.147.158</i>	<i>4.143.398</i>	<i>4.253.805</i>	<i>4.320.313</i>
Baten				
programma 18	-	-	-	-
programma 19	210.689	212.496	215.234	218.012
programma 30	3.424.136	3.492.623	3.562.475	3.633.724
<i>Totaal baten</i>	<i>3.634.825</i>	<i>3.705.119</i>	<i>3.777.709</i>	<i>3.851.736</i>
Resultaat programma, voor bestemming	-512.333	-438.279	-476.096	-468.577

Cluster 4 : **Onderwijs**

Programma's | Programma 25: lokaal onderwijs

Beleids- doelen

Het cluster omvat huisvesting onderwijs, de lokale onderwijsvoorzieningen, de volwasseneducatie, de leerplicht en het leerlingenvervoer. Om de doelen te bereiken wordt er steeds meer samengewerkt met de clusters Maatschappelijke dienstverlening en cultuur en recreatie.

De volgende doelen gelden voor dit cluster:

1. Integraal accommodatiebeleid – Multi functionele accommodaties
We willen activiteiten stimuleren die gericht zijn op het versterken van de sociale samenhang en leefbaarheid in een dorp of buurt.
We willen dat de partner in een MFA elkaar versterken.
We willen een efficiencyverbetering in het gebruik van onze gebouwen.
We willen de organisatie rondom beheer en ontwikkeling van accommodaties verbeteren.
2. De onderwijshuisvesting moet voldoen aan de technische en functionele voorwaarden die worden gesteld aan een goed onderwijsproces.
We willen de scholen toerusten op de huidige en de toekomstige tijd omdat goede huisvesting een voorwaarde is om tot goede resultaten te komen.
3. In samenwerking met het onderwijs dagarrangementen aanbieden en op deze manier een bijdrage leveren aan het 7-7 beleid → Doel: iedereen in Tynaarlo kan arbeid en zorg combineren.
We stimuleren organisatorische en inhoudelijke samenwerking tussen Onderwijs, sport, welzijns en cultuurinstellingen (wijkschoolontwikkeling).
Tynaarlo heeft een impuls gekregen in de vorm van een subsidie 'dagarrangementen en combinatiefuncties'.
4. We willen leerlingen - die op grond van hun psychische of lichamelijke vermogens of om reden van levensbeschouwelijke aard – in staat stellen onderwijs te volgen op een school die voor hen het meest geschikt is. Dit doen we zo adequaat mogelijk vervoeren en tegen de laagste kosten.
5. Het ongeoorloofd schoolverzuim tot een minimum te beperken. Jongeren verlaten het onderwijs met een startkwalificatie.
6. Het opheffen van educatieve achterstanden die het maatschappelijke functioneren van individuen belemmeren.
Een leven lang leren.
7. Ieder kind in staat stellen zich zo optimaal mogelijk te ontplooiën.
We willen in samenwerking met het onderwijs en ouders een bijdrage leveren aan de zorgstructuur in en rondom de scholen.

Welke maatschappelijke effecten moeten worden gerealiseerd en wat gaat de burger er concreet van merken?

1. MFA;s realiseren; onderwijs, welzijn en sportactiviteiten onder 1 dak; heldere Tarieven, goed beheer en optimaal gebruik van de ruimten
2. De onderwijshuisvesting moet voldoen aan de technische en functionele voorwaarden die worden gesteld aan een goed onderwijsproces.
 - Alle scholen voldoen aan de technische en functionele eisen
 - Waardering voor huisvesting is 6,5 of hoger
3. In samenwerking met het onderwijs dagarrangementen aanbieden en op deze manier een bijdrage leveren aan het 7-7 beleid.
 - Goed afgestemd aanbod aan activiteiten op welzijns, sport- en cultureel gebied
 - Goede samenwerking tussen alle voorzieningen en activiteiten op het gebied van onderwijs, welzijn, kunst, cultuur en sport
 - Alle ouders in staat stellen arbeid en zorg voor kinderen te combineren
 - Meer aansluiting c.q. afstemming tussen schooltijden, opvangtijden en recreatietijden (b.v. sport, welzijn en cultuur)
 - Toename aantal dagarrangementen 2009: 0; 2010: 5 en 2011: 6
4. We willen leerlingen - die op grond van hun psychische of lichamelijke vermogens of om reden van levensbeschouwelijke aard - naar een andere school vervoerd moeten worden, zo adequaat mogelijk vervoeren en tegen de laagste kosten.
 - Waardering leerlingenvervoer 7 of hoger
Bron: 2 jaarlijks onderzoek onder ouders
5. Het ongeoorloofd schoolverzuim tot een minimum te beperken. Jongeren verlaten het onderwijs met een startkwalificatie.
 - Alle jongeren verlaten de school met een startkwalificatie en zijn hierdoor beter toegerust voor de arbeidsmarkt
 - Absoluut verzuim moet naar 0
 - Relatief verzuim verlagen met 5%
 - Voortijdig schoolverlaten verlagen met 5%
(bron: leerplichtadministratie)
6. Het opheffen van educatieve achterstanden die het maatschappelijke functioneren van individuen belemmeren.
 - Meer mensen kunnen actief deelnemen aan de maatschappij
 - Meer deelnemers aan cursus sociale redzaamheid
7. In samenwerking met het onderwijs een bijdrage leveren aan de zorgstructuur in de scholen
 - Sluitende zorgstructuur (niemand valt buiten de boot) waarbij scholen, de overige partners, gemeente en ouders samenwerken vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid om de kinderen op de juiste manier te ondersteunen
 - Optimale ontwikkelingskansen bieden aan jongeren
De ontwikkeling van kinderen zowel lichamelijk als geestelijk ondersteunen en kinderen goed voorbereiden op de toekomst (het maximale eruit halen)

**Thema's,
doelen en
kengetallen**

Wat zijn de belangrijkste thema's en maatschappelijke effecten die voor het bestuur relevant lijken om te volgen.

	Thema	Doelen	Kengetallen / indicatoren			
			2010	2011	2012	2013
1	Huisvesting	Goede huisvesting Waardering voorzieningen	6,5 7	6,5	6,7	
2	7-7 beleid	Ouders kunnen zorg en arbeid combineren (dagarrangementen)				
3	leerlingenvervoer	Tevreden over vervoer	7,3		7,3	
4	leerplicht	Iedereen met startkwalificatie van school Uitval snel signaleren Geen absoluut verzuim Verlagen relatief verzuim Afname voortijdig schoolverlaten	95% 96%	95%	96%	
			1 0 140 125 60 50	1	0	
				135	130	
				55	55	
5	Sociale redzaamheid	Opheffen educatie achterstanden Voldoende deelname aan de cursussen	250 250	250	250	
6	zorgstructuur	Sluitende zorgstructuur op scholen waardering	7 7	7	7	

**Trends en
ontwikkelingen**

Bij het opstellen van de begroting geven wij per cluster aan welke ontwikkelingen belangrijk zijn en wat de voorstellen zijn hoe wij op deze ontwikkelingen in willen spelen.

**Gegevens
financiële
begroting**

In het volgende overzicht wordt aangegeven welke baten en lasten er geraamd zijn in de meerjaren begroting 2010

	2010	2011	2012	2013
Lasten				
programma 24				
programma 25	3.301.671	3.216.230	3.220.409	3.194.034
Totaal lasten	3.301.671	3.216.230	3.220.409	3.194.034
Baten				
programma 24				
programma 25	2.818.334	2.727.765	2.726.472	2.694.541
Totaal baten	2.818.334	2.727.765	2.726.472	2.694.541
Resultaat programma, voor bestemming	-483.337	-488.465	-493.937	-499.493

Cluster 5 : Sociale samenhang en leefbaarheid

Programma's	Programma 21: Welzijn (w.o. jeugd, jeugd en gezin), Internationale samenwerking en Accommodatiebeleid / MFA's Programma 22 Kunst en cultuur Programma 26: Sport
Beleidsdoelen	<p>Het cluster omvat welzijn(saccommodaties), internationale samenwerking, kunst en cultuur en sport.</p> <p>Het gaat hierbij om het realiseren en in stand houden van welzijns-, culturele-, sport- en speelvoorzieningen. Daarnaast omvat het cluster het anticiperen op de mate waarin gebruik wordt gemaakt van deze voorzieningen.</p> <p>Om de doelen te bereiken wordt er steeds meer samengewerkt en de (multifunctionele) accommodaties dienen hierbij als middel.</p> <p>De volgende doelen gelden voor dit cluster:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Sociale samenhang, goed leefklimaat in wijk en buurt<ol style="list-style-type: none">a. aandacht voor elkaarb. blijvende inzetbaarheid van vrijwilligersc. investeren in MFA's, zodat de diverse partners in een MFA elkaar kunnen versterken.2. Optimale ontwikkelingskansen voor jeugd en jongeren<ol style="list-style-type: none">a. sluitende keten, minder uitval; meer samenhang in preventieactiviteiten3. Een gezonde, betrokken en actieve leefomgeving voor inwoners van de gemeente Tynaarlo<ol style="list-style-type: none">a. minder bewegingsarmoede en overgewicht en minder overlast;b. iedereen in de gemeente moet in staat zijn gesteld mee te doen aan activiteiten van welzijn, cultuur, sport en bewegen4. Inwoners bewust maken van en betrekken bij de noden elders<ol style="list-style-type: none">a. ondersteunen vrijwilligersorganisatiesb. ontwikkelingsbeleid versterken5. Een kwalitatief goed aanbod van evenementen en vrijetijdsvoorzieningen voor inwoners van de gemeente Tynaarlo<ol style="list-style-type: none">a. goede sport- en welzijnsaccommodaties en speelvoorzieningen en goede activiteiten op welzijns, sport- en cultureel gebiedb. kwalitatief goede verenigingsstructuur op de gebieden welzijn, sport, kunst en cultuurc. goede samenwerking tussen alle voorzieningen en activiteiten op gebieden van welzijn, kunst, cultuur en sport

Maatschappelijke effecten	<p>Welke maatschappelijke effecten moeten worden gerealiseerd en wat gaat de burger er concreet van merken?</p> <p>Ad 1a Inwoners zijn zelf de motor voor de initiatieven; gemeente faciliteert in sociale leefomgeving en accommodaties</p> <p>Ad 1b Ondersteuning voor vrijwilligers en mantelzorgers (voorkomen overbelasting)</p> <ul style="list-style-type: none"> * 5% meer vrijwilligers inzetten bij activiteiten die leefbaarheid bevorderen * 5% meer ondersteuning mantelzorgers <p>Ad 1c Passende (multifunctionele) accommodaties</p> <ul style="list-style-type: none"> * Waardering voor huisvesting is 6,5 of hoger <p>Ad 2a Uitval snel signaleren en oppakken</p> <ul style="list-style-type: none"> * meer inzet schoolmaatschappelijk werk * samenhang in de zorg en hulpstructuren (CJG) <p>Ad 3a Minder bewegingsarmoede en overgewicht en minder overlast</p> <ul style="list-style-type: none"> • Steeds meer jeugdigen met een achterstand nemen deel aan activiteiten, in 2010 zijn dat 275 jeugdigen; • % jongeren dat niet voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) daalt, en is in 2010 10% • % jongeren dat minder dan 3 keer per week buiten schooltijd sport beoefend daalt, en is in 2010 10% • Er is een vermindering van 10% van overlastmeldingen door jeugdigen (volgens de politiemonitor) • Realiseren van ontmoetingsplekken <p>Ad 3 b Iedereen in de gemeente moet in staat zijn gesteld mee te doen aan activiteiten van cultuur, sport en bewegen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op scholen worden alle kinderen geïnformeerd over mogelijkheden op gebieden van cultuur, sport en kunst • Steeds meer inwoners doen mee aan een culturele activiteit. Minimaal 90% van de jeugd (tot 12 jaar) neemt deel aan een actieve beoefening sport of cultuur. • Minimaal 25 % van de volwassenen (19-55 jaar) en ouderen (55+) neemt deel aan een actieve sportbeoefening • Er is een toename in kunstbeoefening door amateurs <p>Ad 4a Bewustwording bij organisaties</p> <ul style="list-style-type: none"> * toename van en netwerk van betrokken organisaties <p>Ad 4b Bewustwording van de bevolking van Tynaarlo</p> <ul style="list-style-type: none"> * groter publiek betrekken bij activiteiten en terugkoppeling van de activiteiten <p>5a. Goede sportaccommodaties en speelvoorzieningen en goede activiteiten op cultureel gebied</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle sportaccommodaties en speelvoorzieningen voldoen aan de normen voor veiligheid • De waardering voor de sportaccommodaties is 7 of hoger • De waardering voor speelvoorzieningen is 7 of hoger • De gebruiksintensiteit van de sportaccommodaties verder verstevigen, mogelijk door te clusteren met andere voorzieningen <p>5b. Kwalitatief goede verenigingsstructuur op de gebieden sport, kunst en cultuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle verenigingen die een beroep doen op ondersteuning worden ondersteund • Meer dan 75% van de ondersteunde verenigingen zijn tevreden over het
---------------------------	---

aangeboden ondersteuningstraject

5c. Goede samenwerking tussen alle voorzieningen en activiteiten op gebieden van kunst, cultuur en sport

- De jeugd van 4 t/m 18 jaar ervaart dat er een herkenbare lijn is tussen de activiteiten op gebieden sport, cultuur ,buurtactiviteiten, zowel onder schooltijd als daarbuiten;
- meer dagarrangementen; inzet combinatiefunctionarissen

**Thema's,
doelen en
kengetallen**

Wat zijn de belangrijkste thema's en maatschappelijke effecten die voor het bestuur relevant lijken om te volgen.

	Thema	Doelen	Kengetallen / indicatoren			
			2010	2011	2012	2013
1	accommodaties	Goede huisvesting Transparantie in kosten Waardering voorzieningen	6,5	6,5	6.7	7
2	Vrijwilligers mantelzorgers	Vrijwilligers inzetten voor leefbaarheid Voorkomen overbelasting mantelzorgers door meer ondersteuning	+ 5%			
3	Sport- welzijns- en cultuuractiviteiten	Prettig leefklimaat inwoners % jongeren dat niet voldoet aan nederlands norm bewegen Deelname sportactiviteiten jongeren Deelname sportactiviteiten volwassenen en ouderen Deelname aan cultuuractiviteiten Afname overlastmeldingen	< 10% 90% 25% + 5% -10%			

**Trends en
ontwikkelingen**

Bij het opstellen van de begroting geven wij per cluster aan welke ontwikkelingen belangrijk zijn en wat de voorstellen zijn hoe wij op deze ontwikkelingen in willen spelen.

**Gegevens
financiële
begroting**

In het volgende overzicht wordt aangegeven welke baten en lasten er geraamd zijn in de meerjaren begroting 2010

	2010	2011	2012	2013
Lasten				
programma 21	2.360.516	2.383.615	2.462.917	2.512.866
programma 22	1.128.539	1.139.878	1.158.126	1.176.707
programma 26	2.782.722	2.792.525	2.816.540	2.839.518
<i>Totaal lasten</i>	<i>5.143.238</i>	<i>5.176.140</i>	<i>5.279.457</i>	<i>5.352.384</i>
Baten				
programma 21	114.387	115.517	117.228	118.965
programma 22	1.127.858	1.139.197	1.157.445	1.176.026
programma 26	650.478	657.188	666.942	676.842
<i>Totaal baten</i>	<i>764.865</i>	<i>772.705</i>	<i>784.170</i>	<i>795.807</i>
Resultaat programma, voor bestemming	-4.378.373	-4.403.435	-4.495.287	-4.556.577

Cluster 6 : Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

Programma's	28. Wmo (meedoenbeleid) 27. Inkomensvoorzieningen 29. Minimabeleid 23. Volksgezondheid en maatschappelijke zorg
Beleidsdoelen	<p>Het cluster omvat het beleid maatschappelijke ondersteuning 'Kansrijk Leven' en als aanpalend onderdeel de individuele Wmo-voorzieningen, inkomensvoorzieningen, minimabeleid en het participatiebudget waarin volwasseneneducatie en inburgering is opgenomen. Als ander aanpalend onderdeel van de Wmo omvat dit cluster volksgezondheid en maatschappelijke zorg. Er ligt een belangrijke relatie met het cluster 5, voor wat betreft 'oog voor elkaar'. Iedereen moet zich welkom voelen in Tynaarlo en aangenaam kunnen wonen in Tynaarlo.</p> <p>Doelen:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Iedereen doet mee.<ol style="list-style-type: none">a. Niemand valt buiten de boot;b. Er zijn geen belemmeringen tot participatie: zowel in fysieke zin (gezond zijn en blijven, beperkingen worden gecompenseerd) als in ontplooiing. Iedereen participeert (meedoenbeleid, participatiebeleid, re-integratiebeleid, minimabeleid, Wmo-beleid);c. Nieuwkomers huisvesten en laten inburgeren.2. Bevorderen van gezond gedrag, bevorderen van een sluitend en toegankelijk systeem van gezondheidsvoorzieningen voor alle doelgroepen.
Maatschappelijke effecten	<p><i>Welke maatschappelijke effecten moeten worden gerealiseerd en wat gaat de burger er concreet van merken?</i></p> <p>Ad 1. <i>Iedereen doet mee</i></p> <ol style="list-style-type: none">a. <i>Niemand valt buiten de boot: door goede informatie en ketensamenwerking ervoor zorgen dat niemand buiten de boot valt en iedereen meedoet aan het maatschappelijke leven.</i> <ul style="list-style-type: none">- 80 % van de inwoners weet wat het loket Wonen, Welzijn en Zorg doet en kan betekenen voor de inwoners. Door middel van een brede intake wordt bekeken welke beperking er is bij het meedoen en welke voorziening deze beperking kan compenseren zodat het geen belemmering is bij het meedoen. Waardering voor het loket moet een ruime voldoende zijn.- 100 % nieuwe klanten van het loket Wonen, Welzijn en Zorg worden thuis bezocht en daar wordt de brede intake gehouden.- Ketensamenwerking: 95% van de sociale partners die werkzaam zijn in onze gemeenten zijn aangesloten bij het convenant Cliëntondersteuning waarmee alle organisaties op de hoogte zijn van elkaars aanbod en mogelijkheden en de zogenaamde warme overdracht wordt georganiseerd tussen de verschillende organisaties: voor de klant maakt het niet uit waar hij of zij zich meldt met een hulpvraag, de hulpvraag komt bij de juist organisatie te liggen.- Het Centrum voor Jeugd en Gezin is volledig geïntegreerd in het Loket Wonen, Welzijn en Zorg.-

b. *Er zijn geen belemmeringen tot participatie: zowel in fysieke zin (gezond zijn en blijven, beperkingen worden gecompenseerd) als in ontplooiing. Iedereen participeert (meedoenbeleid, participatiebeleid, re-integratiebeleid, minimabeleid, Wmo-beleid).*

- 90% van de beroepsbevolking werkt of doet vrijwilligerswerk.
- collectieve voorzieningen voor individuele voorzieningen, verschuiving, maar de individuele voorzieningen altijd als vangnet. Toename van het gebruik van de collectieve voorzieningen elk jaar met 5 %.
- financiële belemmeringen en lichamelijke of geestelijke beperkingen worden weggenomen zodat dit geen belemmeringen zijn om mee te doen: meedoenbeleid, schuldhulpverlening, participatiebeleid, minimabeleid.
- In 95 % van de dossiers waar een gemeentelijke voorzieningen nodig is ter ondersteuning (inkomsondersteuning, schuldhulpverlening) wordt deze voorziening aangevuld met voorzieningen die de afhankelijkheid van de burger van de ondersteuning uiteindelijk moet opheffen (psychosociale hulpverlening naast schuldhulpverlening, re-integratie – startkwalificatie halen – naast inkomsondersteuning).
- Het meedoenbeleid wordt voor 80 % uitgevoerd in natura.

c. Nieuwkomers huisvesten en laten inburgeren.

- 80% van de nieuwkomers haalt het inburgeringsexamen.

2) *Bevorderen van gezond gedrag, bevorderen van een sluitend en toegankelijk systeem van gezondheidsvoorzieningen voor alle doelgroepen.*

We hebben met ons lokale gezondheidsbeleid een driedelige doelstelling:

- kwaliteit van de fysieke en sociale leefomgeving voor alle groepen
- gezond gedrag
- sluitend systeem van gezondheidsvoorzieningen voor alle doelgroepen

De gemiddelde gezondheidsbeleving groeit van 80 naar 85%.

Binnen het jeugdgezondheidsbeleid met name aandacht voor terugdringen overgewicht en terugdringen psycho soc. problematiek bij middelbare scholieren.

Thema's,
doelen en
kengetallen

Wat zijn de belangrijkste thema's en maatschappelijke effecten die voor het bestuur relevant lijken om te volgen.

	Thema	Doelen	Kengetallen / indicatoren			
			2010	2011	2012	2013
1	Iedereen doet mee: Wmo-voorzieningen	Participeren - inwoners zijn op de hoogte van alle mogelijkheden;	80%	80%	85%	85%
		Juiste hulpvraag op juiste plek - deelname soc. partners aan convenant cliëntondersteuning	90%	90%	95%	95%
		Waardering van de dienstverlening door loket wonen, welzijn en zorg	7,5	7,5	7,5	7,5
		Verschuiving individuele voorzieningen richting collectieve voorzieningen - Aantal uitstaande individuele voorzieningen - Toename gebruik collectieve voorzieningen in %	2700 5,0	< 2700 5,3	5,5	5,8
	Minima-beleid en Meedoen-beleid	Meedoen/participeren/inburgeren % beroepsbevolking dat werkt of vrijwilligerswerk doet	90%	90%	90%	90%
		Middelen inzetten voor meedoen - meedoenbeleid uitvoeren in natura	80%	80%	85%	85%
		Inburgeren - % nieuwkomers dat inburgeringsexamen haalt	80%	80%	80%	80%
	Inkomensondersteuning	Mensen zo kort mogelijk afhankelijk laten zijn van inkomensondersteuning				
		Aantal inwoners afhankelijk van inkomensondersteuning aanvullende ondersteuning ter bevordering van snelle uitstroom	405	400		
		- % klanten dat aanvullende ondersteuning krijgt aangeboden	95%	95%	95%	95%
doorstroomtijd van beïnvloedbare klanten < 12 maanden afhankelijk van Inkomensondersteuning Waarderingcijfer ISD door klant		90% 7,5	90% 7,5	90% 7,5	90% 7,5	
2	Bevorderen gezond gedrag	Ervaren gezondheidsbeleving is goed - percentage overgewicht jeugd	80% < 4%		85% < 4%	
		- Indicatie voor psycho soc. probleem voortgezet onderwijs	< 15%		< 15%	

Trends en ontwikkelingen

Bij het opstellen van de begroting geven wij per cluster aan welke ontwikkelingen belangrijk zijn en wat de voorstellen zijn hoe wij op deze ontwikkelingen in willen spelen.

Gegevens financiële begroting

In het volgende overzicht wordt aangegeven welke baten en lasten er geraamd zijn in de meerjaren begroting 2010

	2010	2011	2012	2013
Lasten				
programma 21	2.360.516	2.383.615	2.462.917	2.512.866
programma 22	1.128.539	1.139.878	1.158.126	1.176.707
programma 26	2.782.722	2.792.525	2.816.540	2.839.518
<i>Totaal lasten</i>	<i>5.143.238</i>	<i>5.176.140</i>	<i>5.279.457</i>	<i>5.352.384</i>
Baten				
programma 21	114.387	115.517	117.228	118.965
programma 22	1.127.858	1.139.197	1.157.445	1.176.026
programma 26	650.478	657.188	666.942	676.842
<i>Totaal baten</i>	<i>764.865</i>	<i>772.705</i>	<i>784.170</i>	<i>795.807</i>
Resultaat programma, voor bestemming	-4.378.373	-4.403.435	-4.495.287	-4.556.577

Cluster 7 : Gezonde leefomgeving

Programma's

- programma 9: Riolering en waterbeheersing
- programma 10: Openbaar Groen
- programma 11: Begraven
- programma 12: Reiniging
- programma 17. Monumentenzorg en archeologie
- programma 20: Milieu

Beleidsdoelen

Welke beleidsdoelen wil de raad met zijn beleid bereiken.

Realiseren en behouden van een gezonde en duurzame leefomgeving:

- c. zorgdragen voor schoon oppervlaktewater en grondwater
- d. openbaar groen en landschap schoon, heel, veilig en duurzaam in stand houden, tegen aanvaardbare kosten
- e. goede en piëteitsvolle dienstverlening rondom begrafenissen en het schoon heel, veilig en duurzaam in stand houden van de begraafplaatsen
- f. afvalstoffen op wettelijke basis en duurzame manier tegen aanvaardbare kosten verwerken
- g. behouden en ontwikkelen van het cultuurhistorisch erfgoed
- h. behouden en verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving, bevorderen van duurzame ontwikkeling en de aanpak van klimaatproblematiek

Maatschappelijke effecten

Welke maatschappelijke effecten moeten worden gerealiseerd en wat gaat de burger er concreet van merken?

Ad a. Zorgdragen voor schoon oppervlaktewater en grondwater door het doelmatig inzamelen van afvalwater (vuilwater, hemelwater en grondwater) tegen de maatschappelijk laagste kosten:

- Een afkoppelkansenkaart ontwikkelen passend bij onze gemeente en voor 2015 20% van het gemengde stelsel hebben afgekoppeld.
- Instellen van een waterloket, waar burgers hun vragen kwijt kunnen.
- Herberekeningen uitvoeren van alle kernen met een maximale looptijd van 10 jaar.
- Wateroverlast voorkomen.
- Landelijke klimaatscenario's toepassen in de berekeningen.
- Een lange termijnplanning opstellen voor de vervanging van riolering.
- Bevorderen van de toepassing van duurzame materialen o.a. bij rioolvervangingen.
- Baggeren van de diverse waterpartijen en watergangen.
- Verlagen van de energielasten.

Ad b. Openbaar groen en landschap schoon, heel, veilig en duurzaam in stand houden, tegen aanvaardbare kosten:

- Sobere en degelijke kwaliteit van de inrichting en het beheer van het openbare groen op een BOR niveau 6.
- Het landschap als kernkwaliteit van onze gemeente benaderen en het herstellen of versterken hiervan met aandacht voor biodiversiteit, uitvoering geven aan het Landschapsontwikkelingsplan (LOP).
- Goede kwaliteit van de speelvoorzieningen (cf. Veiligheid van Attractie- en Speeltoestellen).

- Uitvoering geven aan het speelruimteplan.
- Een sobere en degelijke kwaliteit van het straat- en parkmeubilair.
- Bevorderen van een duurzaam beheer van de openbare ruimte met het oog op het versterken van de biodiversiteit.
- Bevorderen van burgerparticipatie en het uitbreiden van de inwonerschouw.

Ad c. Goede en piëteitsvolle dienstverlening rondom begrafenissen en het schoon heel, veilig en duurzaam in stand houden van de begraafplaatsen:

- Goede kwaliteit van het onderhoud op het afgesproken BOR-niveau 8.
- Duurzaam in stand houden van begraven in de Gemeente Tynaarlo.
- Zo landschappelijk mogelijk inpassen van de begraafplaatsen.
- Begraafplaatsen na de laatste uitbreidingen van de begraafplaatsen de Duinen en de Eswal slechts beperkt uitbreiden en een plan ontwikkelen voor het duurzaam begraven op de bestaande begraafplaatsen.

Ad d. Afvalstoffen op wettelijke basis en op duurzame manier tegen aanvaardbare kosten verwerken:

- Zo min mogelijk afval (preventie).
- Afval tegen lage kosten, maar ook zo duurzaam mogelijk, verwijderen.
- Scheiden als dit voordeel oplevert voor milieu en kosten.
- Afvalstoffen milieuverantwoord verwerken (afvalscheiding en speciale verwerking waar nodig).

Ad e. Behouden en ontwikkelen van het cultuurhistorisch erfgoed:

- Wettelijke taken uitvoeren op het gebied van monumentenzorg en archeologie binnen de gemeentelijke beleidskaders.
- Betrekken van cultuurhistorisch erfgoed (monumentenzorg, monumentale bomen, archeologie en cultuurhistorie) in ruimtelijke plannen en procedures.
- Alle eigenaren van cultuurhistorisch erfgoed krijgen advies bij ontwikkeling, inrichting, onderhoud en instandhouding.
- Advisering monumenten in gemeentelijk eigendom

Ad f. Behouden en verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving, bevorderen van duurzame ontwikkeling en de aanpak van klimaatproblematiek:

- Wettelijke taken milieuhandhaving en –vergunningverlening uitvoeren binnen de gemeentelijke beleidskaders en uitvoeringsprogramma's.
- Milieu en duurzaamheid vormen integraal onderdeel van ruimtelijke plannen en projecten.
- Vergroten milieudraagvlak en stimuleren milieubewust gedrag bij doelgroepen.
- Bijdragen aan de realisering van de landelijke klimaatdoelstellingen onder meer door uitvoering van het gemeentelijk SLOK-programma (SLOK=Stimuleringsregeling Lokale Klimaatinitiatieven).
- Regionaal samenwerken op het gebied van opwekking van duurzame energie.
- Goed monitoren van de resultaten van gemeentelijk klimaatbeleid.

Trends en ontwikkelingen

Bij het opstellen van de begroting geven wij per cluster aan welke ontwikkelingen belangrijk zijn en wat de voorstellen zijn hoe wij op deze ontwikkelingen in willen spelen.

Gegevens financiële begroting

In het volgende overzicht wordt aangegeven welke baten en lasten er geraamd zijn in de meerjaren begroting 2010

	2010	2011	2012	2013
Lasten				
programma 9	3.097.330	2.984.132	2.938.280	2.914.548
programma 10	2.458.175	3.032.831	3.085.729	3.139.884
programma 11	487.974	489.003	495.526	502.273
programma 12	2.729.564	2.760.481	2.807.315	2.854.852
programma 17	162.232	163.374	165.935	168.573
programma 20	831.570	878.448	901.105	924.417
<i>Totaal lasten</i>	<i>9.766.845</i>	<i>10.308.269</i>	<i>10.393.890</i>	<i>10.504.547</i>
Baten				
programma 9	3.255.321	3.318.703	3.384.217	3.451.028
programma 10	11.859	12.012	12.210	12.412
programma 11	438.390	442.427	448.546	454.756
programma 12	3.091.342	3.122.259	3.169.093	3.216.628
programma 17	5.542	5.615	5.708	5.803
programma 20	-	-	-	-
<i>Totaal baten</i>	<i>6.802.454</i>	<i>6.901.016</i>	<i>7.019.774</i>	<i>7.140.627</i>
Resultaat programma, voor bestemming	-2.964.391	-3.407.253	-3.374.116	-3.363.920

Cluster 8: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Programma's

Programma 14: grondbedrijf
Programma 15: ruimtelijke ordening
Programma 16: Volkshuisvesting en stedelijke vernieuwing

Beleidsdoelen

Het cluster omvat de gehele beleidscyclus op het vlak van ruimtelijke ordening en wonen. De activiteiten in dit cluster vallen uiteen in een drietal hoofdgroepen:

- * Het opstellen van beleid, visies en plannen ten aanzien van de fysieke leefomgeving. Voorbeelden hiervan zijn het Woonplan, Structuurplan en het Landschapsontwikkelingsplan*
- * Het uitvoeren van het vastgestelde beleid middels locatie-ontwikkeling en uitvoeringsprogramma. Voorbeelden hiervan zijn de ontwikkeling van woningbouw zoals in het structuurplan vastgelegd.*
- * Vergunningverlening, toezicht en handhaving.*

Om de doelen te bereiken is er een samenhang met het cluster Mobiliteit, het cluster Milieu & Leefomgeving en het cluster Economie. De volgende doelen gelden voor dit cluster:

1. Waarborgen van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten van de gemeente op de lange termijn
2. Toegankelijke en voor burgers en bedrijven rechtszekerheid biedende ruimtelijke plannen. Creëren van draagvlak bij burgers, bestuur en betrokken partijen (o.a. provincie Drenthe, Waterschappen, Corporaties, belangenorganisaties)
3. Het voeren van regie over locatieontwikkeling
 - a. Actief zorgdragen van de in het structuurplan vastgelegde en in de Regiovisie Groningen-Assen afgesproken woningbouwproductie
 - b. Regievoering bij overige locaties, waaronder particuliere bouwplaninitiatieven in het kader van de Wro
 - c. Locatieontwikkeling van IAB-locaties
 - d. Op concreet planniveau sturen op kwaliteit
4. Het afstemmen van het woningaanbod in de gemeente op de woonbehoeften, door
 - a. Bewaken en actualiseren van het volkshuisvestingsbeleid, gericht op een gedifferentieerd en duurzaam woningaanbod (voldoende woningen, duurzaam woningaanbod van hoge kwaliteit)
 - b. Aansluiten en inspelen op behoeften van op de behoeften van doelgroepen door te voorzien in de behoefte aan keuzemogelijkheden, inclusief vrije kavels
 - c. Het vergunnen van woningbouw en / verbouw, het toezicht daarop en de handhaving van de vigerende wet/ en regelgeving, gestelde voorwaarden en gemaakte afspraken.
5. De afdracht van een bijdrage vanuit het grondbedrijf voorzien van € 500.000 euro als bijdrage aan de Algemene Dienst tot en met het jaar 2014
6. Een goede vergunningverlening, controle en handhaving

Maatschappelijke effecten

Welke maatschappelijke effecten moeten worden gerealiseerd en wat gaat de burger er concreet van merken?

Ad 1: Waarborgen van de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteiten van de gemeente op de lange termijn

- Uitvoering Landschapsontwikkelingsplan op basis van het werkboek LOP
- Visie Koningsas
- Aangeven van kaders bij nieuwe ontwikkelingen c.q. gebiedsontwikkeling van locaties
- Op concreet planniveau nadrukkelijk sturen op kwaliteit door het stellen en toetsen van stedenbouwkundige randvoorwaarden
- Behoud en versterken van cultuurhistorische elementen in de gemeente.

Ad 2: Voor burgers en bedrijven toegankelijke, actuele en gedragen ruimtelijke plannen

- Uitvoering geven aan plattelandsbeleid en werken met de plattelandsadviesraad
- Faciliteren dorpsomgevingsplannen
- Inbrengen gemeentelijk belang bij gebiedsontwikkelingen (Drentse Aa, Hunzedal, NW Drenthe, Tusschenwater, herinrichting Eelder en Peizermaden)
- Participatie in de regio Groningen Assen
- Beschikken over vastgestelde bestemmingsplannen die burgers en bedrijven rechtszekerheid bieden
- Ondersteunen provinciale projecten op het vlak van natuur en landschap
- Opstellen centrumvisies voor de drie hoofdkernen
- Beschikken over actuele bestemmingsplannen

Ad 3 Het voeren van regie over locatieontwikkeling

- Begeleiden particuliere initiatieven
- Ontwikkelen locaties Ter Borch, de Inloop, Oude Tolweg Zuid, Bovendiepen, Zwarte Lent, Groote Veen, Zuidoevers
- Voorbereiden centrumplannen drie hoofdkernen
- Uitgifte gronden Vriezerbrug

Ad 4 Het afstemmen van het woningaanbod in de gemeente op de woningbehoeften

- Differentiatie in aanbod van nieuwe woningen (1/3 sociaal, 1/3 midden, 1/3 hoog)
- Uitvoeren prestatieafspraken met de corporaties, zodat ook ouderen en starters voldoende kansen krijgen
- Actualisatie woonplan in samenspraak met corporaties, provincie en regio Groningen Assen
- Bediening van alle doelgroepen

Ad 5: De afdracht van een bijdrage vanuit het grondbedrijf voorzien van 500.000 euro als bijdrage aan de Algemene Dienst tot en met het jaar 2014

- Raad en college hebben afspraken gemaakt over een jaarlijkse afdracht vanuit het grondbedrijf aan de Algemene Dienst ad € 500.000.- tot en met het jaar 2014

Ad 6: Een goede vergunningverlening, controle en handhaving

- In het kader van de wettelijke overheidstaak worden binnen de normen vergunningen verleend, gecontroleerd en vindt er handhaving plaats
- Inrichten front office
- Toezicht met moderne middelen
- Integrale handhaving tbv omgevingsvergunning

Trends en ontwikkelingen

Bij het opstellen van de begroting geven wij per cluster aan welke ontwikkelingen belangrijk zijn en wat de voorstellen zijn hoe wij op deze ontwikkelingen in willen spelen.

Gegevens financiële begroting

In het volgende overzicht wordt aangegeven welke baten en lasten er geraamd zijn in de meerjaren begroting 2010

	2010	2011	2012	2013
Lasten				
programma 14	943.977	949.151	962.092	974.998
programma 15	1.307.326	1.320.223	1.346.902	1.374.366
programma 16	2.777.543	2.773.653	2.790.569	2.798.410
<i>Totaal lasten</i>	<i>3.721.520</i>	<i>3.722.804</i>	<i>3.752.661</i>	<i>3.773.408</i>
Baten				
programma 14	892.902	831.451	833.798	836.180
programma 15				
programma 16	2.561.032	2.576.434	2.678.959	2.701.830
<i>Totaal baten</i>	<i>3.453.934</i>	<i>3.407.885</i>	<i>3.512.757</i>	<i>3.538.010</i>
Resultaat programma, voor bestemming	-267.586	-314.919	-239.904	-235.398

Cluster 9 : Financiering

Programma's

programma 2 : Budgetcyclus
programma 7 : Algemene Middelen

Beleidsdoelen

Welke doelen wil de raad met zijn beleid bereiken

Een zodanige kwaliteit van de plannen en voortgangsrapportages bereiken, dat deze bijdragen aan de betrouwbaarheid en transparantie van de organisatie.

Een zo hoog mogelijk voorzieningenniveau tegen zo laag mogelijke lasten voor de bewoners

Maatschappelijke effecten

Welke maatschappelijke effecten moeten worden gerealiseerd en wat gaat de burger er concreet van merken?

Beheersing van overgedragen budgetten

- Verdere ontwikkeling van outputsturing en resultaatafspraken
- Verdere ontwikkeling van ken en stuurgetallen

Beheersing van risico's

- Verdere ontwikkeling van risicomanagement.

Sluitende begroting in een meerjarig perspectief en een gezonde reservepositie:

- Maatregelen nemen om de verwachte lagere uitkering uit het gemeentefonds op te vangen, met als uitgangspunt dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten.
- Het in stand houden van voldoende (vrije) reserves als buffer en om keuzes te kunnen maken

Trendmatige ontwikkeling van belastingen

- We streven naar een evenwichtige belastingheffing en een goede kwaliteit van klachtenbehandelingen

Trends en ontwikkelingen

Bij het opstellen van de begroting geven wij per cluster aan welke ontwikkelingen belangrijk zijn en wat de voorstellen zijn hoe wij op deze ontwikkelingen in willen spelen.

**Gegevens
financiële
begroting**

In het volgende overzicht wordt aangegeven welke baten en lasten er geraamd zijn in de meerjaren begroting 2010

	2010	2011	2012	2013
Lasten				
programma 2	166.902	168.703	173.179	177.824
programma 7	6.532.989	6.399.896	6.187.130	5.067.747
<i>Totaal lasten</i>	<i>6.699.891</i>	<i>6.568.599</i>	<i>6.360.309</i>	<i>5.245.571</i>
Baten				
programma 2	-	-	-	-
programma 7	37.184.881	36.712.867	35.849.590	34.843.387
<i>Totaal baten</i>	<i>37.184.881</i>	<i>36.712.867</i>	<i>35.849.590</i>	<i>34.843.387</i>
Resultaat programma, voor bestemming	30.484.990	30.144.268	29.489.281	29.597.816

HOOFDSTUK III: Overzicht vastgestelde beleidsstukken en planning van relevante stukken voor 2011

1. Inleiding

Het bespreken van nota's en beleidsstukken met en in de gemeenteraad is belangrijk in het proces om ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven nader uit te werken naar richtingen van eigen beleid en concretere doelen.

In deze stukken worden beleid en doelen benoemd, die door het behandelen en het vaststellen door de gemeenteraad als kader gelden. Het actueel houden van de beleidsstukken en de daarin genoemde maatschappelijke effecten en doelen is belangrijk in het invullen van de kaderstellende taak van de gemeenteraad.

In dit hoofdstuk worden per cluster de vastgestelde beleidsstukken aangegeven. Niet alle geldende clusters zijn vastgesteld door de gemeenteraad. Wij maken daarom een onderscheid tussen de beleidsstukken die door de gemeenteraad zijn vastgesteld en andere beleidsstukken. Het geheel aan beleidsstukken geeft een belangrijk kader aan voor de clusters.

In de volgende paragraaf zijn de vastgestelde beleidsstukken aangegeven. In paragraaf 3 geven wij aan welke beleidsstukken wij in 2011 willen opstellen.

2. Overzicht bestaande beleidsstukken

De doelen en maatschappelijke effecten die genoemd zijn in hoofdstuk II zijn gebaseerd op vastgesteld beleid. De beleidsstukken zijn in College of gemeenteraad vastgesteld. In dit hoofdstuk wordt per cluster aangegeven welke meest relevante beleidsstukken als basis gelden voor de doelen en de maatschappelijke effecten

Cluster 0 Burger en Bestuur

- Verordening gemeentelijke ombudsman (2005)
- Verordening bezwaarschriften (2007)
- Inspraakverordening (2005)
- Griffieplan (2007)
- RIS/BIS met Audio- en videonotulering (2008)
- Notitie Burgerparticipatie (2007)
- Buitenste Binnen (2002)
- Verordening G(emeentelijke) B(asis) A(dministratie) (2006)
- Beheerregeling GBA (2008)
- Reglement Burgerlijke Stand (2008)
- Verordening Trouwlocaties (2005)
- Tynaarlo geeft antwoord® (2009)

Cluster 1 Openbare Orde en Veiligheid

- Beleidsplan brandweer (Raad 2000)
- Projectplan veiligheidsbewustzijn brandweerpersoneel RBD, 2007)
- Samenwerkingsovereenkomst brandweren Aa en Hunze & Tynaarlo (B&W2009)
- Preventie Activiteitenplan (PREVAP) (Raad, 2002)

- Regionaal oefenbeleidsplan brandweer (RBD 2006)
- Materieel vervangingsplan brandweer Tynaarlo (Raad, 2004)
- Rampenplan gemeente Tynaarlo (B&W 2005)
- Regionaal beheersplan rampenbestrijding (Algemeen Bestuur GR, 2004)
- Standplaatsen- en ventbeleid (B&W, 2003)
- Evenementenbeleid (B&W, 2004)
- Horeca convenant/Drank & Horeca beleid (B&W, 2006)
- Beleidslijn wet BIBOB (B&W, 2006)
- Integraal Veiligheidsplan (B&W 2009)
- Incident en rampenbestrijdingsplan Groningen Airport Eelde 2009
- Kadernota integrale veiligheid 2010-2014 (raad 2010)

De rapporten in de nasleep van de brand in de Punt (2008 en 2009)

- Commissie Helsloot
- Arbeidsinspectie
- Onderzoeksraad voor de Veiligheid
- Onderzoek VROM

Cluster 2 **Mobiliteit en** **verkeer**

- Gladheidsbestrijding (B. en W. 2006)
- Beleidsplan Openbare verlichting (Raad 2003)
- Inspectie bruggen (B. en W. 2006)
- Convenant Duurzaam Veilig (B. en W. 2006)
- Fietsbeleidsplan (Raad 2006)
- Gemeentelijk Verkeer en Vervoers Plan (GVVP) (Raad 2008)

Cluster 3 **Economie ,** **recreatie en** **arbeidsmarkt** **beleid**

- Notitie Arbeidsmarktbeleid (Raad, 2009)
- Structuurplan (Raad, 2006)
- Economisch beleidsplan (College, 2003)
- Uitgiftecriteria Vriezerbrug (Raad, 2002)
- Revitalisering Vriezerbrug (Raad, 2002)
- Notitie landgoederen (2002)
- Fietsbeleidsplan (2005)

Cluster 4 : **Onderwijs**

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs (raad 2006)
- IAB beleid
- Beleidsplan lokale onderwijsvoorzieningen (raad 2000)
- Verordening leerlingenvervoer (raad 2005)
- Beleids sbo leerlingen (college 2005)
- Educatie in Tynaarlo (raad 2005)

Cluster 5 :

- Welzijn en welzijnsaccommodaties

**Sociale
samenhang
en
leefbaarheid**

- IAB beleid
- Ontmoetingscentra, centra voor jong en oud evaluatie 2006
- Kansrijk Leven raad 2008
- Tynaarlo en wereld om ons heen raad, 2005
- Tynaarlo als millenniumgemeente raad, 2008
- Cultuurnota (Raad, 2010)
- Beleidsnotitie Sport Tynaarlo sportief naar 2010 (Raad, 2000)
- en evaluatie beleidsnota Sport (2004)
- Tynaarlo (s)terk in beweging (Raad, 2006)
- Speelvoorzieningenbeleid (Raad 2009)

**Cluster 6:
Sociale
voorzieningen
en
maatschappelijke
dienstverlening**

- Mantelzorg; onbetaald en onbetaalbaar (2007)
- Regionaal volksgezondheidsbeleid (2003)
- Lokale nota lokaal gezondheidsbeleid gemeente Tynaarlo (2009)
- Toeslagenverordening WW (2009)
- Handhavingsverordening WWB – WIJ (2009)
- Afstemmingsverordening WWB (2009)
- Maatregelenverordening WIJ (2009)
- Verordening cliëntenparticipatie WWB-WDW-WIJ (2009)
- Beleidsplan Werk, Inkomen en Inkomensondersteuning (2009)
- Beleidsplan wet Investeren in Jongeren (2010)
- WMO – Kadernota “De handen in een” (2006)
- Verordening maatschappelijke ondersteuning (2010)
- Kiezen voor meedoen, WMO fase 2 (2007)
- Kadernota “Kansrijk leven”(2008)
- Nota Meedoen Mogelijk Maken (2007)
- Verordening Meedoenpremies (2009)
- Verordening Langdurigheidstoelage (2009)
- Verordening Kwijtscheldingen gemeentelijke belastingen (2000)
- Nota Adviesstructuur WMO (2008)
- Nota Schuldhulpverlening (2010)
- Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst

**Cluster 7:
Leef-
omgeving**

- Nota Grondbeleid (2007)
- Nota Grondinventarisatie (2009)
- Structuurplan (2006)
- Structuurvisie Landschapsontwikkelingsplan
- Werkplan Landschapsontwikkelingsplan 2010-2013
- Spel van daadkracht en draagvlak (beleid voor burgerparticipatie)
- Integraal Accommodatiebeleid (IAB)
- Quickscan 2005 (structurele financiële bijdrage aan de Algemene Dienst, momenteel vastgesteld op een jaarlijks bedrag van € 500.000 tot en met 2014)
- Welstandsnota
- Woonplan
- Regio Groningen-Assen 2030
- Milieubeleidsplan
- Notitie landgoederen
- Centrumvisie Zuidlaren

- Beleidsnotitie Bed & breakfast
- Atlas van Tynaarlo
- Bouwverordening
- Reclamenota (nog vast te stellen)
- Kwaliteitshandboek
- Uitvoeringsprogramma handhaving
- Ontwikkelplan BMV
- Prestatieafspraken corporaties

Cluster 8: Bouwen en wonen

- Verbreed GRP 2009-2013 (Raad, 2008)
- Waterplan (Raad, 2008)
- Verordening rioolrecht (Raad, 2009, jaarlijks)
- BOR (Raad, 2002, bij begroting 2005 besloten tot lager beheerniveau)
- Speelvoorzieningenbeleid (Raad, 1998)
- Bermen- en slotenbeleid (B&W, 2006)
- Bomenbeleid, basismodule (Raad, 2006)
- Evaluatie speelvoorzieningenbeleid (Raad, 2006)
- Bomenstructuurplan (Raad, 2008)
- Groene Dorpenplan (Raad, 2009)
- Verordening begraafplaatsen Tynaarlo (Raad, 2009)
- Vaststelling nadere regels gemeentelijke begraafplaatsen (Raad, 2009)
- Beleidsuitgangspunten begraafbeleid (Raad, 2009)
- Verordening op heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten (Raad, 2004)
- Afvalstoffenverordening (Raad, 2007, herziening 2010)
- Tarifiering grof afval op milieustraat (Raad, 2008)
- Verordening afvalstoffenheffing (Raad, 2009, jaarlijks herzien)
- Verordening reinigingsrechten (Raad, 2009, jaarlijks herzien)
- Structuurplan (Raad, 2006)
- Monumentenverordening (Raad, 2004)
- Bomenbeleid, monumentale en waardevolle bomen (B&W, 2006)
- Milieubeleidsplan 2008-2011 (Raad, 2008)
- Beleidsplan duurzaam bouwen (Raad, 2008)
- Handhavingsbeleid milieu (Raad, 2005)

Cluster 9: Financien

- Perspectievennota 2009, vastgesteld in de raad van juni 2009
- Begroting 2010 en mjb, vastgesteld in de raad van oktober 2009
- Nota reserves en voorzieningen 2009, vastgesteld in de raad van juni 2009
- Financiële kaders van de provincie drenthe, voor kennisgeving aangenomen door de raad
- Verordeningen art 212 en 213, vastgesteld in de raad november 2004

3. Agenda van relevante besluiten en discussienota's

Het actueel houden van visie , beleidsstukken en nota's is een continu proces. Voor 2011 staat gepland om de volgende stukken te actualiseren en met de gemeenteraad te bespreken en vast te laten stellen.

	Cluster	Bestuurlijk stuk	Planning gereed voor gemeenteraad
4	Onderwijs	Notitie speellokalen	3 ^e kwartaal 2010
5	Sociale samenhang en	Tarievenbeleid	Najaar 2010

	Cluster	Bestuurlijk stuk	Planning gereed voor gemeenteraad
	leefbaarheid		
4	Openbare Orde	Nota Alcohol en drugs	Najaar 2010
5	Sociale samenhang en leefbaarheid	Nota Sportbeleid	Najaar 2010
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	Beleidsplan Werk en Inkomen, Inkomen en Inkomensondersteuning	3 ^e kwartaal 2010
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	Gemeenschappelijke Regeling ISD	3 ^e kwartaal 2010
5	Sociale samenhang en leefbaarheid	Kunst en cultuur: Uitwerkingsnotities van de Cultuurnota 2010-2013	2010 – 2013
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	Beleidsplan Werk, Inkomen en inkomensondersteuning	2 ^e kwartaal 2011
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	Beleidsplan WIJ	2 ^e kwartaal 2011
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	Kadernota Kansrijk Leven	4 ^e kwartaal 2011
8	Wonen en bouwen	Woonplan Tynaarlo	4 ^e Kwartaal 2011
7	Leefomgeving	Gemeentelijk archeologiebeleid	4 ^e Kwartaal 2011

Accoord gaan met de planning van het opstellen van de genoemde stukken voor bestuurlijke behandeling

HOOFDSTUK IV Voorstellen intensiveringen en nieuw beleid

1. Inleiding

De inzet van middelen voor intensiveringen of nieuw beleid kan zowel incidenteel als structureel van aard zijn.

Wij hebben ook in de meerjarenperspectieven van de afgelopen begrotingen voor de jaren 2011, 2012 en 2013 al indicaties gegeven voor extra inzet van middelen Deze voorstellen zijn opgenomen onder paragraaf 2 in dit hoofdstuk.

Wij zullen een inventarisatie uitvoeren van ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven. Wij stellen voor om de inventarisatie van voorstellen voor intensiveringen en investeringen in kader van beleid te behandelen bij de begroting 2011, in het najaar 2010.

2. Voorgestelde investeringen in kader van beleid uit eerdere jaren

De voorstellen voor investeringen uit voorgaande jaren hebben te maken met het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen en de renovatie van zwembaden aan de ene kant, en de structurele extra middelen die nodig zijn voor de realisatie van de Multi Functionele Accommodaties.

Het maatschappelijk effect is er dat voor inwoners in alle kernen van de gemeente en voor alle gebruikers adequate en passende onderwijs,- sport en welzijnsvoorzieningen zijn. De uitgangspunten zijn geformuleerd in het Integraal Accommodatiebeleid.

De voorstellen voor incidentele intensivering komen voort uit het in voorgaande jaren ingezette beleid om een aantal ambitieniveaus en subsidies bij te stellen, maar om gedurende de periode tot en met 2011 het niveau van 2009 te garanderen. Het totaalbedrag van deze voorstellen is € 1.144.000

Wij stellen u voor dat wij in ieder geval de al voorgestelde investeringen in het kader het ingezette beleid op te nemen in de plannen voor 2011 en verder. Daarnaast stellen wij u, op basis van een verdere inventarisatie, in het najaar mogelijke aanvullende voorstellen voor. Vanzelfsprekend zullen wij bij de voorstellen van intensivering en nieuw beleid een dekkingsplan aan u voorleggen

Structureel

	2011	2012	2013	2014	Totaal
					-
					-
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	48.320				48.320
Renovatie 3 gemeentelijke zwembaden	200.000				200.000
Electronisch Kind dossier (tesamen met incidentele middelen)	56.375				56.375
MFA Nieuwe Akkers	42.099				42.099
MFA Nieuw Stukken		538.545			538.545
MFA Groote Veen			120.260		120.260
MFA Zuidlaren				162.652	162.652
MFA Oudemolen				321.214	321.214
MFA Spierveen (na 2014)					
					-
Totaal gevraagde middelen	346.794	538.545	120.260	483.866	1.489.465
cumulatief t/m jaar	346.794	885.339	1.005.599	1.489.465	

Incidenteel

	2011	2012	2013	2014	Totaal
Bijdrage gebiedsgericht beleid	75.000	*)			75.000
Gedragsbeïnvloeding en oplossen lokale knelpunten verkeers situaties	140.000	*)			140.000
In stand houden ANWB bewegwijzering	9.597	*)			9.597
In stand houden onderh niveau wegen op huidig niveau (zwerfvuil)	66.018	*)			66.018
In stand houden onderh niveau wegen op huidig niveau (BOR niveau)	39.049	*)			39.049
Aanleg en verbetering voorzieningen gehandicapten in openbare ruimte	50.000	*)			50.000
Onderhoud beschoeiing vijvers	40.000	*)			40.000
In stand houden onderh niveau groen op huidig niveau	368.226	*)			368.226
In stand houden niveau parkmeubilair	77.653	*)			77.653
Bijdrage Toeristisch Informatie Punt (TIP) voortzetten	34.023	*)			34.023
Subsidie Trias op huidig niveau handhaven	65.062	*)			65.062
Subsidie ontw samenwerking op huidig niveau handhaven	6.055	*)			6.055
Budget prev activiteiten in inc subs 12+ handhaven	7.087	*)			7.087
Subs muziekverenigingen handhaven op huidig niveau	20.532	*)			20.532
Subs act kunst en cultuur handhaven op huidig niveau	3.060	*)			3.060
Subsidie Lokele omroep handhaven	15.360	*)			15.360
Verkeersmaatregelen corso blijven steunen	22.553	*)			22.553
Bijdrage aan project de Kiep handhaven op huidig niveau	2.907	*)			2.907
Bijdrage aan natuur en milieu educatie handhaven	8.427	*)			8.427
Bijdrage sportstimulering handhaven	52.360	*)			52.360
Bijdrage breedtesport handhaven	36.233	*)			36.233
Informatiebeleidsplan	74.000	*)			74.000
maken van beheersafspraken met terreinbeheerder in openbaar groen	27.500	*)			27.500
Investeren in een duurzame leefomgeving (al gestart in 2010)	90.000	*)			90.000
Milleniumdoelen	50.000	*)			50.000
Electronisch Kind dossier	7.924	*)			7.924
Suppletie aan basisonderwijs materiele instandhouding	137.127	137.127			274.254
Incidentele kosten MFA Zeyen ivm tijdelijke huisvesting van € 900.000, waarvan € 300.000 bijdragen derden (al in 2010 gestart met 1e deel)	540.000				540.000
Recreatieve voorzieningen herinrichting Peize (in 2010 gestart 1e deel)	174.720	29.120			203.840
Digitalisering milieuvergunningen (niet via leges te verhalen) leidt tot structurele last van 20.000 Incidentele kosten in 2011 en 2012 nader onderzoeken, of en in hoeverre deze in de leges kunnen worden opgenomen.	140.000	210.000			350.000
Veiligheidscontroles bomen in de gemeente. Basisinspectie gemeentelijke bomen. In 2010 gestart	52.500	52.500	26.250		131.250
Uitvoering LOP en kwaliteitsimpuls houtwallen / landschappelijke elementen	150.000	150.000	150.000		450.000
Aanleg parkeerplaatsen in diverse dorpen, ca 30 per jaar	30.000	30.000	30.000		90.000
Archologie, beleidswaardenkaart en beleid en regio archoloog . Gestart in 2010	30.000	30.000			60.000
Aanleg recreatieve fietspaden	290.000		405.000		695.000
Speelvoorzieningen, implementatie van speelruimteplan	50.000	50.000	50.000		150.000
Cultuur in de soos. Participatie voor jongeren	19.500	19.500			39.000
MFA Oudemolen, tijdelijke huisvesting		331.224			331.224
Jeugdsoos Plexat traject 2010 Eelde Gestart in 2010	75.000				75.000
Ontwikkeling en verbreding digitale dienstverlening, digitale loketten en de inzet binnen mediatheken ontwikkelen	30.000	30.000	60.000		120.000
Activiteiten kunst en cultuur, 33.000 en 30.000 via de provincie in co productie	33.000	33.000	33.000		99.000
Versterking functionele verbreding bibliotheekwerk	30.000	30.000	30.000		90.000
Vesterking functies lokale musea (Buitenplaats, Vosbergen., Wachter en Klompenmuseum)	50.000	50.000	50.000		150.000
	3.653.473	1.182.471	834.250	-	5.670.194

*) Toelichting voorstellen incidentele investeringen

Ten aanzien van de incidentele middelen moet gesteld worden dat een groot deel van de voorgestelde uitgaven in 2011 vastliggen. Dit wordt veroorzaakt door de meerjarige afspraken die zijn gemaakt met uw raad en met verschillende instellingen dat bepaalde uitgaven niet meer structureel in de begroting zijn opgenomen, maar worden toegezegd voor de duur van 4 jaren. Deze afspraken zijn vastgelegd met ingang van de begroting 2007 en lopen dus tot en met 2011. Vanaf de begroting 2012 kan het dan zittende college en raad tot een nieuwe afweging komen over welke afspraken gecontinueerd kunnen worden en welke kunnen worden beëindigd.

DEEL V Dekkingsplan.

De beschikbare middelen afgezet tegen de noodzakelijke en gewenste intensiveringen en nieuw beleid

Mogelijkheden zijn sterk beperkt

Door de sterke daling van de Algemene Uitkering zijn de beschikbare structurele middelen substantieel lager dan in de voorgaande meerjarenramingen werd verwacht. Bij de voorgaande begroting zijn keuzes gemaakt in intensiveringen en nieuw beleid en zijn richtingen voor de komende jaren 2011-2014 aangegeven. Daarnaast zijn er op basis van wensen en ontwikkelingen en trends voorstellen opgenomen voor nieuwe intensiveringen en nieuw beleid. De investeringen staan nu ter discussie, evenals de nieuw aangegeven intensiveringen en nieuw beleid.

STRUCTURELE MIDDELEN	2011	2012	2013	2014
Beschikbare structurele middelen in de begroting	582.289	163.289	-337.711	-777.711
Voorstellen intensiveringen en nieuw beleid				
hoofdstuk IV: al gedane voorstellen	346.794	538.545	120.260	483.866
hoofdstuk IV: nieuwe voorstellen			0	0
Totaal in het jaar	<u>346.794</u>	<u>538.545</u>	<u>120.260</u>	<u>483.866</u>
Totaal cumulatief	<u>346.794</u>	<u>885.339</u>	<u>1.005.599</u>	<u>1.489.465</u>
Over / tekort	<u>235.495</u>	<u>-722.050</u>	<u>-1.343.310</u>	<u>-2.267.176</u>

Dekkingsplan

Voorstellen van € 750.000 per jaar, vanaf 2012, waarvan richting bij Begroting 2011 wordt aangegeven

Resultaat ombuigingen voor 2012		700.000	700.000	700.000
Resultaat ombuigingen voor 2013			700.000	700.000
Resultaat ombuigingen voor 2014				700.000
Totaal te verwachten resultaat uit dekkingsplan	<u>0</u>	<u>700.000</u>	<u>1.400.000</u>	<u>2.100.000</u>
Over / tekort	<u>235.495</u>	<u>-22.050</u>	<u>56.690</u>	<u>-167.176</u>

INCIDENTELE MIDDELEN	2011	2012	2013	2014
Gereserveerde middelen voor incidentele intensiveringen of nieuw beleid	1.144.202	1.400.000	1.400.000	1.400.000
Voorstellen intensiveringen en nieuw beleid				
Hoofdstuk IV: al gedane voorstellen	3.643.473	1.182.471	834.250	0
Hoofdstuk IV: nieuwe voorstellen				
Totaal	<u>3.643.473</u>	<u>1.182.471</u>	<u>834.250</u>	<u>0</u>
Over / tekort	<u>-2.499.271</u>	<u>217.529</u>	<u>565.750</u>	<u>1.400.000</u>

Gevaar voor een structureel sluitende begroting

Uit bovenstaande overzichten blijkt dat er voor 2011 nog sprake is van een sluitende begroting, maar dat met de verwachte verdere bezuinigingen van het rijk en de ambitie om al ingezet beleid van de voorgaande jaren tot uitvoer te brengen besluiten tot ombuigingen en lastenverminderingen noodzakelijk zijn. Niet alle ombuigingen leiden direct tot een verlaging van de lasten, daarom is het noodzakelijk om op tijd met ombuigingsvoorstellen te komen.

In dat kader vinden wij het nodig richting te geven aan een eerste lijst van ombuigingsvoorstellen in de orde van grootte van € 750.000 per jaar, die wij bij de begroting 2011 (najaar 2010) gereed willen hebben.

